

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	3070 Хімія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	3070
Назва ОП	Хімія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.06 Хімія
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Зелінська Оксана Ярославівна, Муліна Алевтина Вікторівна, Анічкіна Олена Василівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	23.09.2021 р. – 25.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/1Cs--b9FASxspUuTMYkFzR2A9992vHRsL/view
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1nWvH84jp7AZdYVgIEEUPno5lyEezUeFM/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

У ході візиту експертної групи у віддаленому (дистанційному) режимі під час проведення акредитаційної експертизи з використанням технічних засобів відеозв'язку за спеціальністю «014 Середня освіта» освітньої програми «Середня освіта (Хімія)» за другим рівнем вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича було встановлено загальну достовірність відомостей про самооцінювання та документально підтверджує загальну відповідність ОП Критеріям акредитації. Акредитація освітньої програми «Середня освіта (Хімія)» є первинною, але університет має багаторічний досвід підготовки фахівців хімічної освіти. У ході експертизи підтверджено надзвичайну актуальність освітньої програми в регіоні, оскільки університет є єдиним закладом вищої освіти в Чернівецькій області, який провадить освітню діяльність із підготовки вчителів хімії. Існування нагальної потреби в учителях в регіоні підтверджено випускниками та менеджментом університету. Освітня програма відповідає стратегічним напрямкам розвитку університету та має перспективи розвитку. Обсяг освітньої програми, обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства, її зміст має логічну структуру та відповідає предметній області. Модернізація освітньої програми за минулий рік відбулася достатньо активно, пропозиції з оновлення надавали представники академічної спільноти, гарант, члени робочої групи, адміністрація університету тощо. Університетом реалізується достатній обсяг педагогічної практики в ОП. Кафедра загальної хімії та хімічного матеріалознавства та Інститут біології, хімії та біоресурсів в цілому, мають потужну матеріально-технічну та соціально-побутову базу. Група забезпечення та колектив кафедри мають високий рівень професіоналізму, що дозволяє реалізовувати ОП на високому науково-методичному рівні. Використання електронної платформи MOODLE дозволяє ефективно організовувати навчання в умовах дистанційної освіти. Перспективи розвитку освітньої програми полягають у підготовці майбутніх вчителів хімії нової генерації здатних до реалізації Концепції НУШ, запровадження STEM-освіти, викладання інтегрованих курсів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Колектив висококваліфікованих науково-педагогічних працівників і співробітників визнаних в Україні та закордоном.
2. Достатня матеріально-технічна база, що містить як засоби інноваційного викладання хімії, так і засоби реалізації наукових досліджень.
3. Стимулювання здобувачів вищої освіти до навчання та активної громадської, наукової, культурно-масової, спортивно-масової роботи шляхом включення їх до рейтингу.
4. Стимулювання професійного зростання шляхом морального та матеріального заохочення науково-педагогічних працівників використовуючи рейтингування кафедр і роботи НПП.
5. Врахування закордонного досвіду реалізації подібних освітніх програм шляхом включення до ОП освітніх компонентів, які розкривають особливості інклюзивного навчання, використання інформаційно-комунікативних технологій та хмарних сервісів.
6. Значна частина практичної підготовки в закладах загальної та позашкільної освіти, відведення достатнього часу на виконання кваліфікаційної роботи з методики викладання хімії.
7. Підтримка працюючих здобувачів вищої освіти та осіб, які потрапили в складні соціальні, економічні та інші обставини, шляхом надання можливості навчання за індивідуальним графіком.
8. Забезпечення належних побутових умов здобувачів, які проживають у гуртожитку, проведення капітальних ремонтів санітарних кімнат, душових.
9. Залучення здобувачів вищої освіти до співпраці з обдарованою учнівською молоддю, зокрема в профільній школі «Інтелект Буковини», яку необхідно підтримувати, популяризувати та рекламувати.
10. Накопичений значний потенціал для започаткування STEM-освіти, наявність матеріальної бази та консультативного досвіду з організації таких лабораторій.
11. Активне функціонування інституту кураторства в університеті та залучення студентських кураторів до адаптації першокурсників.
12. Нормативне врегулювання статусу гаранта освітньої програми в університеті.
13. Тісна співпраця представників групи забезпечення з МАН, Інститутом післядипломної освіти з метою реалізації підвищення кваліфікації вчителів і підтримки обдарованих дітей.
14. Фінансова підтримка участі здобувачів у наукових заходах, конференціях тощо.
15. Активна співпраця керівництва та студентського парламенту університету, первинної профспілкової організації студентів.
16. Покриття бездротовою мережею EDUROAM для доступу до інтернету в багатьох навчальних закладах світу.
17. Організація безпечних умов навчання в період карантину шляхом організації роздільного руху студентів корпусом інституту.
18. Підтримка європейського досвіду відмови від природного газу та перехід до електричних засобів нагрівання для збереження природних ресурсів.
19. Сучасна наукова бібліотека, що має потужні інтернет-ресурси та задовольняє інтереси всіх учасників освітнього процесу в умовах аудиторного та дистанційного навчання.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Оптимізувати та нормалізувати документообіг, підвищити якість внутрішньої документації, яка презентує ОП, кафедру, університет в інтернет-просторі.
2. Привести у відповідність назву ОП «Середня освіта (Хімія)» в документах університету та ЄДЕБО.
3. Організувати систему співпраці з різними групами стейкхолдерів, перенести акцент із особистих стосунків на продуктивну співпрацю в межах університету.
4. Раціоналізувати співвідношення хімічної, психолого-педагогічної, методичної підготовки в ОП. Приділити увагу саме хімічній складовій.
5. Привести у відповідність перелік ЗК, ФК, ПРН обов'язковим ОК ОП.
6. За можливості, запропонувати НПП ОП розробити вибіркові ОК просвітницького спрямування та включити їх до загальноуніверситетського каталогу для формування груп із 7 осіб та досягнення економічної доцільності; набуття рівних можливостей здобувачів різних ОП задовольнити власні інтереси; НПП ОП демонструвати роль хімії в житті суспільства та окремої людини, долати хемофобію тощо.
7. Змістити акцент наукової діяльності на науково-методичну, яка відповідає галузі знань і цілям

ОП. 8. Активізувати профорієнтаційну роботу та її представлення на сайті кафедри, інституту. 9. Оновити наповнення сайту університету, інституту, кафедри, створити англomовні сторінки НПП, кафедри, інституту тощо. 10. Пожвавити зовнішню та внутрішню академічну мобільність здобувачів та НПП, які забезпечують реалізацію ОП. 11. За можливості, створити типовий кабінет хімії ЗЗСО для набуття первинного досвіду демонстрування хімічних експериментів, презентації уроків тощо. 12. Активізувати роботу з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів, особливо освітнього ступеня магістр. 13. Систематизувати опитування здобувачів, розширити коло питань щодо якості ОП, задоволеності практичною підготовкою, завантаженості, визначення потреб та запровадити широке обговорення їх результатів колективом ОП, кафедри, інституту. 14. Вивчити можливість запровадження електронного адміністрування навчального процесу (електронний розклад, журнал, вибір дисциплін). 15. Розмістити посилання на чат-боти психологічної підтримки, антикорупційних ризиків тощо на сайті університету/інституту. Створити гарячу лінію для звернень учасників освітнього процесу в електронній формі. 16. Розміщувати на сайті кафедри/інституту не лише ОП останнього року, а й попереднього, адже за нею ще активно навчаються здобувачі (до грудня 2021) і вони повинні мати доступ до основної інформації ОП. Оприлюднення НП дозволить визначати приналежність ОК до семестра, адже така інформація наявна лише в структурно-логічній схемі ОП, яка є частковою (2021) або відсутньою (2020). 17. Використати потенціал роботодавців, які співпрацюють із робочою групою, для викладання на ОП. 18. Започаткувати запрошення представників академічної педагогічної спільноти, професіоналів – практиків до виголошення лекцій здобувачам ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз ОП дозволяє констатувати, що визначена та сформульована мета повністю узгоджуються з Концепцією розвитку на 2012-2022 роки та Стратегічному плану розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs), які оприлюднені на сайті університету. Візія університету визначена як цілісна система підготовки та підвищення кваліфікації освітянських кадрів Чернівецької області, яка реалізується через розвиток системи освіти та наукової діяльності. Місія університету полягає в сприянні розвитку системи освіти та науки Чернівецької області, що повністю відповідає наявним і майбутнім суспільним потребам та призначенню ОП за спеціальністю 014 Середня освіта. У ході спілкування з гарантом ОП і представниками групи забезпечення було встановлено чітке розуміння цілей реалізації ОП та її мети, що полягає в забезпеченні студентам здобуття ґрунтовних теоретичних знань, умінь та розуміння організації освітнього процесу у ЗЗСО, науково-дослідницької роботи з методики навчання хімії у профільних класах, набуття досвіду керування навчально-пізнавальною, науково-дослідницькою діяльністю учнів і підготовці високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства. Слід зазначити, що в ході реалізації ОП 2020, мета була змінена шляхом звуження складників системи освіти, опанування якими забезпечує ОП (вилучена вища освіта), що відповідає рівню ОП, кваліфікації та професійному стандарту. Також змін в ОП 2021 зазнала кваліфікація, шляхом вилучення професійної кваліфікації «викладач». Орієнтація та фокус ОП 2021 повністю відповідають предметній області 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, на відміну від ОП 2020, у якій була присутня орієнтація також і на вищу освіту. Слід зауважити, що в відомостях СО зазначено, що виконання програми дозволить здобувачам набутти професійні знання викладача хімії, здатного активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства, що не відповідає професійній кваліфікації, яку здобувають випускники ОП – вчитель хімії. Аналіз ОП 2020 та 2021, спілкування з гарантом, менеджментом університету, академічним персоналом дозволили встановити її особливості, яка полягає в інтеграції освітньої і науково-дослідницької частин. У відомостях СО визначено, що унікальність програми зумовлена її змістом: в основному, вона присвячена основам управління процесами педагогічної діяльності, організації навчання хімії в ЗЗСО, набуття досвіду керування навчально-пізнавальною, науково-дослідницькою діяльністю учнів. Основні перспективи розвитку ОП корелюють із перспективами розвитку університету та полягають у активізації внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників; активізації профорієнтаційної роботи з метою залучення до навчання випускників-бакалаврів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Порівнюючи ОП 2020 та 2021, можна відзначити роботу проведену робочою групою та гарантом Лявинцем О.С. Так, конкретизовано ІК ОП в частині набуття здатності викладання в старшій профільній школі; приведені в відповідність до професійного поля діяльності ФК 8, ФК 9, ФК 10, ФК11, ФК 12, ФК 15 та ПР34, ПР35, ПР36, ПРУ7, ПРУ8, ПРУ12, ПРК1, ПРК3, ПРА1, ПРА2 шляхом вилучення складника «вища освіта». У ЗВО діє система оновлення ОП, реалізація якої відображена в таблиці пропозицій та результатів внесених змін до ОПП «Середня освіта (Хімія)», протоколах засідань кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства від 27.01.2021 №7, від 05.05.2021 №9, які завантажені до системи Національного агенства (<https://office.naq.gov.ua>). Аналіз наданої таблиці та висловлювань представників менеджменту університету дозволяють констатувати врахування пропозицій академічної спільноти шляхом введення до обов'язкових ОК дисциплін «Інклюзивна педагогіка» та «Хмарні технології в освіті», викладання яких запроваджено на всіх ОП спеціальності 014 Середня освіта. Пропозиції представників кафедри, відповідно до таблиці, стосувалися зменшення обсягів ОК: «Науково-дослідна робота в хімічній освіті» (з 7 до 4,5 кредитів); виконання кваліфікаційної роботи (з 18 до 12 кредитів) та збільшення кількості й обсягу вибіркового ОК з 6 обсягом 23,5 до 7 блоків вибіркового НД обсягом 25 кредитів. Також, враховані пропозиції надані в ході вебінару GER 01 "Освіта" Національного агенства (від 25.05.2021), які стосувалися: збільшення практичної компоненти ОП; уточнення назви НД «Технологія викладання хімічних дисциплін та екології у ЗЗСО» шляхом виключення екологічної складової, яка в ОП не розглядається та додавання профільного рівня викладання предмету; приведення у відповідність до професійного стандарту професійних видів робіт (за ДК 003:2010). У ході спілкування зі здобувачами було встановлено, що пропозицій щодо модернізації змісту ОП вони не вносили, більшість їх пропозицій стосувалися окремих тем ОК і носили суб'єктивний характер. Натомість, у ході спілкування з випускниками ОП, було встановлено значну кількість пропозицій, які вони готові надати до змісту ОП, але їх врахування вже відбулося: введення НД із інклюзивного навчання (Булига О.), використання ІКТ та хмарних технологій, особливостей роботи з обдарованими учнями на уроках хімії (Вербовецька А.). Активної участі в наданні рекомендацій до ОП роботодавці не приймали, але в ході спілкування було встановлено, що основною пропозицією є збільшення методичної підготовки здобувачів, набуття первинного досвіду професійної діяльності в ході навчання, які враховані в ході модернізації ОП 2021 шляхом збільшення педагогічної практики та запрошення до співпраці з реалізації ОП представника роботодавця Чухненко П.С., завідувачки кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін ІППОЧО. Кафедра має тісну співпрацю з МАН, ІППОЧО та забезпечує курси підвищення кваліфікації вчителів на базі ЗВО, що виступає чинником змін ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Тенденції розвитку спеціальності та галузевої контекст враховуються шляхом інтеграції наукової та освітньої складової ОП, що є її особливістю. Адже, інтеграція хімічної освіти, техніки та технологій й формування дослідницького ставлення до життя виступають основними завданнями реалізації Концепції НУШ. Широке долучення здобувачів і представників групи забезпечення ОП до діяльності МАН (<https://tinyurl.com/yeq9xgqn>), робота з обдарованими учнями (<https://tinyurl.com/yf9r7aom>, <https://tinyurl.com/yhtp8adc>, <https://tinyurl.com/zyezjnm>), участь у тренінгах вчителів хімії (<https://tinyurl.com/ydtpokw3>) дозволяють ОП відображати основні напрямки розвитку галузі. Слід відзначити врахування основних вимог щодо практичної підготовки, які визначені Концепцією розвитку педагогічної освіти. Рецензентами ОП 2021 виступили директор багатопрофільного ліцею М.К. Семанюк і директор Оршовецького ЗЗСО І-ІІІ ст. Стус І.І., які відзначили врахування в ОП пріоритетних напрямків державної політики в сфері освіти. Врахування тенденцій розвитку ринку праці відбувається шляхом тісної співпраці з Управлінням освіти Чернівецької міської ради (https://drive.google.com/file/d/1ibv33jYe8m1KsD6GpbOsaDL_5ENoJTm/view) та, за свідченнями роботодавців, активної взаємодії з Управлінням освіти та цифрової інформації департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА (Антоняк М.І.), залучення до керування кваліфікаційними роботами консультанта з природничої освіти КУ «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Чернівецької міської ради Турянської Н.Т., завідувача кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін ІППОЧО Чухненко П.С. Також, слід відзначити високу оцінку ОП випускниками щодо рівня професійної підготовки для реалізації практичної діяльності вчителя хімії. Врахування регіонального контексту відбувається шляхом реалізації педагогічних практик у ЗЗСО області, літніх таборах і виконанні завдань кваліфікаційних робіт, об'єктами досліджень яких виступають освітні процеси закладів освіти області. У ході спілкування з роботодавцями ЕГ встановлено долучення вчителів хімії до обговорення ОП в ході проведення олімпіад і конкурсів, шляхом неформального спілкування, залучення до рецензування ОП. ОП є актуальною в регіоні, оскільки потреба у педагогічних кадрах значно перевищує попит на вчительську професію, що було зазначено керівництвом університету, роботодавцями та гарантом ОП. На формування ЗК, ФК і ПРН, переліку обов'язкових і вибіркового ОК вплинув досвід ТНУ імені В.Гнатюка, НПУ імені М.П. Драгоманова, які реалізують подібні ОП. Досвід вивчення програм "The Teaching and Curriculum (TAC) Strand" від Harvard Graduate school of teaching та M.A. degree program in education: chemistry teacher (7-12) з Brooklyn College, "SEED 7340T Seminar in Educational Research: Science" врахований в частині збагачення змісту ОП основами інклюзивної педагогіки та зміщення акценту з загальнопедагогічної та методичної підготовки.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта відсутній. Визначені в ОП ЗК, ФК та ПРН, в цілому, відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня. У ОПП 2020 та 2021 проєктна група взяла за основу 7 рівень Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою КМУ 25.06.2020 р. № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови КМУ від 23.11.2011 р. № 1341». Для другого (магістерського) рівня вищої освіти дескрипторами визначена необхідність формування знань, умінь/ навичок, комунікації, відповідальності й автономії, які відображені в ОП, шляхом розділення ПРН на 4 групи, які відповідають дескрипторам. За результатами аналізу ОП 2020, 2021 до знань належать 7 ПРН; до умінь – 13; до комунікації – 3; автономії – 4, що цілком відповідає освітньо-професійному фокусу ОП. Формування спеціалізованих концептуальних знань у сфері професійної діяльності/ галузі знань закріплені, більшою мірою, за наступними обов'язкові ОК: «Технологія викладання хімічних дисциплін у профільних ЗЗСО» (ЗПО 1), «Діагностика знань з хімії» (ЗПО 2), «Науково-дослідна робота в хімічній освіті» (ЗПО 6), що відповідає потребам здобувачів. Але виглядає дивним відсутність закріплення знанневої складової за НД «Інклюзивна педагогіка», адже саме вона покликана забезпечити розуміння основ інклюзивного навчання в сучасних ЗЗСО осіб із особливими освітніми потребами. Набуття спеціалізованих умінь/ навичок із розв'язання проблем, здатності інтегрувати знання, розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах покликані забезпечити, більшою мірою, наступні ОК: ЗПО 1, «Хмарні технології в освіті» (ЗПО 5), ЗПО 6, «Організація лабораторного практикуму з хімії» (ППО 1), що цілком відповідає завданням НД. Однак, відсутність формування діяльній складової в межах НД «Інклюзивна педагогіка», позбавляє здобувачів можливості набути вміння реалізації професійної діяльності в класах із учнями з різними освітніми потребами. Формування комунікативної здатності, зрозумілого і недвозначного донесення власних знань, висновків та аргументації реалізується переважно в ході вивчення НД: ЗПО 1, «Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО» (ЗПО 3). Але незрозумілим залишається відсутність формування комунікаційних умінь у НД «Хмарні технології в освіті», яка розглядає ІКТ. Управління навчальними процесами, відповідальність за внесок до професійних знань, практики, оцінювання результатів діяльності, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії реалізують наступні НД: ЗПО 1, ЗПО 3, ЗПО 6, що відповідає змісту ОП. Не зовсім зрозумілим виглядає віднесення трьох педагогічних практик і виконання кваліфікаційної роботи до всіх, без виключення, ПРН, адже приналежність до дескриптора визначається переважанням певної характеристики. На думку ЕГ було б доцільно включити до ОП матриці відповідності ПРН дескрипторам НРК, що дозволило визначити приналежність кожного ПРН до окремого виду дескриптору.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Актуальність програми в регіоні підтверджена менеджментом університету, роботодавцями, випускниками та здобувачами вищої освіти. 2. Підтримка реалізації та розвитку ОП керівництвом університету, чітке визначення подальших перспектив ОП в університеті та регіоні. 3. Яскрава інтеграція освітньої та наукової складової ОП через залучення всіх здобувачів до навчального процесу, активної педагогічної практики та виконання кваліфікаційної роботи з методики навчання хімії. 4. Значний обсяг практичної підготовки (виробничої практики) здобувачів вищої освіти в різних закладах освіти та позашкільлі. 5. Активна співпраця представників групи забезпечення з вчителями регіону, МАН, обдарованими учнями, як з просвітницькою, так і профорієнтаційною метою. 6. Створення необхідних передумов для започаткування лабораторії STEM-освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Привести у відповідність назву ОП «Середня освіта (Хімія)» в документах університету та ЄДБО. 2. Відсутність систематичної співпраці з окремими групами стейкхолдерів та врахування їх пропозицій при модернізації ОП. Створення умов для електронного спілкування всіх зацікавлених сторін у ході модернізації ОП. 3. Глибше вивчення та врахування досвіду іноземних закладів освіти. Часткове врахування його при формуванні змісту ОП дозволить активізувати академічну мобільність здобувачів вищої освіти. 4. Не достатнє долучення фахівців-практиків і представників академічної спільноти інших ЗВО до реалізації ОП позбавляє здобувачів вищої освіти можливості глибше знайомитися з професією. 5. Відсутність наскрізної відповідності ЗК, ФК, ПН відповідним освітнім компонентам освітньої програми та фрагментарне зазначення їх в матрицях відповідності потребує часткового переформатування ОП. 6. Оформлення освітньої програми потребує приведення в відповідність до вимог оформлення, зазначених у нормативних документах ЗВО. Наприклад, увести до складу робочої групи ОП практиків, студентів; усунути розподіл обов'язкових ОК на цикли тощо.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

У цілому основні структурні елементи ОП відповідають стратегічним напрямкам розвитку університету. Значна актуальність існування ОП підтверджена ЕГ в ході спілкування з різними групами зацікавлених осіб. Співпраця з стейкхолдерами носить систематичний характер, але потребує певного рівня формалізації. Визначення однією з основних складових ОП наукової, дозволяє говорити про відповідність завдань ОП другому (магістерському) рівню вищої освіти. Більш ніж достатній обсяг практичної підготовки забезпечує набуття первинного професійного досвіду ще в ході навчання. Слабке залучення до викладання фахівців-практиків може стати перспективною розв'язкою та збагатить регіональний контекст ОП. Разом із тим, ЕГ, розуміючи право університету на автономію, рекомендує організувати систематичну взаємодію зі стейкхолдерами, надання ними пропозицій в електронному форматі та широке обговорення наданих рекомендацій з удосконалення ОП. Для активізації академічної мобільності можливим буде оптимізувати структуру ОП відповідно до подібних ОП закордонних ЗВО, вивчити досвід викладання основних ОК. Розглянути можливість включення до ОП матриці відповідності дескрипторам НРК (за видами) програмних результатів навчання та переглянути перелік ОК з метою оптимізації змісту окремих навчальних дисциплін, що дозволить збагатити зміст ОП в цілому. Визначені недоліки за Критерієм 1 є несуттєвими, можуть бути усунуті без зміни змісту ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта відсутній. Аналіз ОП «Середня освіта (Хімія)» (в редакціях 2020, 2021) та відповідних навчальних планів (НП) засвідчив: обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (р. II ст. 5) до другого(магістерського) рівня вищої освіти. Співвідношення обсягів обов'язкових і вибіркових ОК в ОП 2020 становить: 63,5 до 26,5 кредитів ЄКТС. У ОП 2021 відповідно зазначено 67 кредитів ЄКТС обов'язкових ОК і 23 кредити вибіркових ОК, а насправді становить відповідно до ОП – 62 кредити обов'язкових ОК і 28 кредитів вибіркових ОК. Обсяг вибіркових ОК (28 кредитів ЄКТС), що становить відповідно 31,11% загального обсягу ОП, що відповідає вимогам ст.62 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. ЕГ рекомендує привести значення обсягів складових ОП у відповідність із реальними значеннями.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структура ОП 2020 та 2021 в цілому відповідає «Положенню про розроблення та реалізацію ОП...» (<https://tinyurl.com/rnc6dzka>). Аналіз НП засвідчує їх відповідність ОП за роками та поділяє зміст, згідно ОП, на обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни. Загальний обсяг обов'язкових ОК 2020 розподілений між циклами НД у кредитах: загальної підготовки – 23,5 (37,00%), професійної підготовки – 4 (6,30%) та практичної підготовки – 36 (56,70%). У ОП 2021 – 25 (40,32%), 4 (6,45%) та 33 (53,23%), відповідно. Вибіркові ОК розподілені за циклами (в кредитах) в ОП 2020: загальної – 3 (40,32%), професійної – 23,5 кредитів (6,45%) підготовки. У ОП 2021 відповідно: загальної – 3 (11,32%), професійної – 23,5 (88,68%) підготовки, що виглядає нераціональним. Розподіл обов'язкових і вибіркових ОК за циклами є умовним, оскільки відповідно до «Положення про порядок реалізації студентами... права на вибір навчальних дисциплін» (<https://tinyurl.com/5esjdmpd>) та «Положення про розроблення та реалізацію ОП...», такий розподіл не передбачений. Рациональним було б розподілити всі ОК на навчальні дисципліни, практики, виконання кваліфікаційної випускної роботи, атестацію, як специфічні категорії ОП, а також уніфікувати назви структурних елементів ОП і НП відповідно до діючого положення. Розподіл ОК у ОП 2020 та 2021 між обов'язковими та вибірковими носить ситуативний характер. Так, «Основи методики викладання хімії» пропонується лише до вибору, як і «Позакласна робота з хімії» (яка пропонується до вибору двічі в ОП 2020), «Методика розв'язування задач з хімії у школі», «Техніка демонстраційного експерименту в школі», які становлять основу професійної діяльності вчителя хімії. З іншого боку, на вивчення «Технологія викладання хімічних дисциплін у профільних ЗЗСО» виділено 8 кредитів та пропонується до вибору НД «Інноваційні технології навчання у сучасній школі», що має бути тотожний за змістом, але силабус НД на сайті не представлений. Така тенденція збереглася і в ОП 2021. Розміщення обов'язкових ОК обумовлене коротким терміном навчання та необхідністю проходження педагогічної практики в кожному семестрі. До ОП 2021 включена структурно-логічна схема, яка відображає логічну послідовність вивчення ОК, однак у ній відсутні міждисциплінарні зв'язки, які відповідно до «Положення про розроблення та реалізацію ОП...» мають бути. Відсутність міждисциплінарних зв'язків у ОП призводить до часткового дублювання змісту НД (за результатами опитування здобувачів вищої освіти 40% респондентів визначили присутність дублювання (<https://tinyurl.com/278hzmcc>). У ОП 2020 структурно-логічна схема відсутня. Низка ПРН ОП 2020, 2021 є сумнівно досяжними: для формування ПРУ 2 (володіння іноземною мовою) до ОП не введено жодної НД. Також, ПРУ 11 передбачає виявлення здатності демонструвати знання та розуміння основ хімії (неорганічної, аналітичної, фізичної, органічної тощо) але НД, які б розкривали зміст, у ОП відсутні.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз освітнього фокусу, орієнтації, переліку ОК ОП і НП 2020 та 2021 дозволяє констатувати суттєве переважання педагогічної підготовки та орієнтацію на підготовку педагога, тобто предметну область 01 Освіта/ Педагогіка. ОП та кваліфікація майбутніх фахівців потребує формування ПРН, шляхом вивчення психолого-педагогічних, методичних і хімічних обов'язкових ОК. Перелік ЗК і ФК у ОП 2020, 2021 орієнтовно розподілені наступним чином: 8 (30,77%) загальноосвітні, 7 (26,92%) хімічні, 4 (15,39%) психолого-педагогічні та 7 (26,93%) методичні, що цілком відповідає рівню та предметній області ОП. ПРН в ОП 2020, 2021 орієнтовно розподілені наступним чином: 8 (29,63%) загальноосвітні, 3 (11,11%) хімічні, 9 (33,33%) психолого-педагогічні, 7 (25,93%) методичні. Спостерігається певний дисбаланс ФК і ПРН, які стосуються хімічної та психолого-педагогічної складової ОП. У ОП 2021 обсяг вивчення обов'язкових ОК розподілений наступним чином, з урахуванням практичної підготовки, в кредитах: хімічні – 4 (6,45%), психолого-педагогічні – 19 (30,65%), методичні – 39 (62,90%). У ОП 2020: хімічні – 4 (6,30%), психолого-педагогічні – 12 (18,90%), методичні – 47,50 (74,80%). Динаміка розвитку ОП свідчить про збільшення обсягу педагогічної та зменшення методичної підготовки при стабільно малому обсязі хімічної підготовки, що не відповідає потребам професії, оскільки, професійний стандарт вчителя визначає однією з основних предметно-методичних компетентостей учителя ЗЗСО здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, що реалізується шляхом опанування ґрунтовними знаннями освітньої галузі/ навчального предмета. Неоднозначним є віднесення НД «Позакласна робота з хімії» до вибіркового ОК, оскільки в ОП передбачена практика в позашкільні, а НД, в ході вивчення котрої здобувачі мають набути знань і необхідних умінь реалізації такої практики віднесена до вибору. Подібну пропозицію висловила рецензент ОП 2021 М.К. Семанюк, директор Багатопрофільного ліцею для обдарованих дітей. У спілкуванні з роботодавцями та випускниками вдалося встановити достатність хімічної підготовки та потреби збільшення методичної. НПП частково погоджуються з висловленим зауваженням, адже керування роботами учнів-членів МАН, підготовка учнів до олімпіад і навіть викладання хімії на профільному рівні в ЗЗСО вимагає значної хімічної підготовки вчителя. У ОП 2020 вибіркові ОК включені до матриць відповідності та мають забезпечувати формування ЗК, ФК та ПРН, натомість педагогічні практики та виконання кваліфікаційної роботи не включені, тобто не передбачають формування ПРН. У ОП 2021 матриці відповідності змінено: вибіркові ОК вилучені, формування ЗК, ФК, ПРН вибілковими ОК не передбачено, а практична підготовка включена до матриць відповідності в повному обсязі. До структурно-логічної схеми ОП 2021 вибіркові ОК (ППВ1-ППВ7) включені, крім ЗПВ1, яка відсутня в схемі, зв'язків із обов'язковими ОК не мають і демонструють місце вивчення ОК в НП. У ОП 2020 схема відсутня.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентує «Положення про порядок реалізації студентами... права на вибір НД» (<https://tinyurl.com/5esjdmpd>). У положенні описана процедура вибору здобувачами вибіркового ОК у період весняного семестру (лютий-квітень) та запропоновано шість шляхів реалізації права на вибір ОК: вибір спеціалізованого (профільованого) блоку (паketу) НД; одночасний вибір зазначеної кількості НД із пакету; вибір однієї НД із переліку кількох на семестр; вибір із блоку НД іншої ОП того ж рівня; вибір із блоку НД іншої ОП та рівня; вибір НД в іншому ЗВО (академічна мобільність). До вибору студентам пропонуються НД, спрямовані на формування соціальних навичок (soft skills) відповідно до НП та ОП, за якими вони навчаються, а також НД із загальноуніверситетського каталогу. На магістерському рівні право на вибір здобувачі реалізують на першому році навчання, однак такої можливості не зазначено в положенні. У НП 2020 здобувачам першого року навчання пропонувалося обрати для вивчення 4 ОК (ЗПВ1, ППВ1, ППВ4, ППВ5) в 9 семестрі, 4 ОК (ППВ2, ППВ3, ППВ5, ППВ6) в 10 семестрі. Вивчення вибіркового ОК в 11 семестрі не передбачалося. У НП 2021 здобувачам першого року навчання пропонується обрати 3 ОК (ЗПВ1, ППВ1, ППВ2) в 9 семестрі, 3 ОК (ППВ3-ППВ5) в 10 семестрі та 2 (ППВ6, ППВ7) в 11 семестрі. В ОП 2020 наведено 14 вибіркового ОК (1 – хімічного спрямування, 4 – педагогічного, 9 – методичного) з яких необхідно обрати 7, деякі ОК дублюються (ППВ2 та ППВ6, ППВ5), в ОП 2021 запропоновано 20 ОК (7 – хімічного спрямування, 5 – педагогічного, 8 – методичного) з яких необхідно обрати 8, дублювання усунуто. До ОП 2020, 2021 вибіркові ОК включені парами та трійками, з яких пропонується здійснити вибір. В університеті, на сьогодні, існує Каталог загальноуніверситетських вибіркового дисциплін (<https://tinyurl.com/59tmtvu99>), у якому представлені вибіркові ОК, які мають більш гуманітарне спрямування. До даного каталогу не включено жодної НД запропонованої кафедри, яка відповідає за реалізацію ОП або робочою групою ОП. Кількість здобувачів у групі для вивчення ОК визначена в Положенні та становить 7 осіб для магістерського рівня, тому включення вибіркового хімічного ОК просвітницького спрямування до каталогу сприятиме економічній ефективності формування груп і було б актуальним у сучасних умовах. У ході спілкування з керівництвом, НПП, здобувачами було встановлено, що вибір реалізується в межах ОП, незалежно від розміру групи. Силабуси вибіркового ОК оприлюднюються на сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства (<https://tinyurl.com/4h7uwema>). Слід зазначити, що інформація щодо кількості, обсягу, форми звітності вибіркового ОК, які пропонується до вибору в кожному семестрі, відсутня на сайті кафедри, тому отримати її здобувачі можуть виключно з структурно-логічної схеми ОП 2021 та від куратора. Спілкування зі здобувачами дозволяє констатувати обізнаність із процедурою вибору, термінами його реалізації та усвідомленість обрання ОК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Проходження практики регламентується «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти...» (<https://tinyurl.com/mdsx3jkw>). Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWYTRXbI5-Gg/view) (с. 18), практичною підготовкою визнані навчальні та виробничі практики. У ОП 2020 була передбачено проходження двох виробничих практик: «Педагогічна практика (1 сем.)» обсягом 6 кредитів та «Педагогічна практика (1 сем.)» обсягом 12 кредитів і виконання випускної кваліфікаційної роботи обсягом 18 кредитів, що відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти (п.2.5.) є більш ніж достатнім і становить 36 кредитів, з яких 18 – виробнича практика. Однак в НП 2020 на виконання кваліфікаційної роботи відведено тільки 7 тижнів, що становить 10,5 кредиту. У ОП 2021 передбачено проходження трьох виробничих практик: «Педагогічна практика 1 (2 сем.)» обсягом 6 кредитів, «Педагогічна практика 2 (2 сем.)» обсягом 3 кредити, «Педагогічна практика (3 сем.)» обсягом 12 кредитів і виконання випускної кваліфікаційної роботи обсягом 12 кредитів, що також відповідає вимогам Концепції розвитку педагогічної освіти. Сумарна кількість практичної підготовки становить 33 кредити, 21 з яких – виробнича практика. У НП 2021 на виконання кваліфікаційної роботи відведено також 7 тижнів, що становить 10,5 кредиту. Але цього цілком достатньо (31,5 кредиту, з них 21 – виробнича практика). Розміщення ОК психолого-педагогічного та методичного спрямування повністю узгоджуються з термінами проведення практик. Адже, практика є узагальнюючою ланкою професійної підготовки майбутніх учителів хімії і тому, відповідно до поставлених завдань, має забезпечувати реалізацію на практиці вже наявних знань і вмінь. Базами проходження практик виступають ЗЗСО регіону та обласна профільна школа для обдарованих учнів «Інтелект Буковини», яка працює на базі Вижницької спеціалізованої школи-інтернату за підтримки Департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА (<https://tinyurl.com/8swvj6s>, <https://tinyurl.com/4jamndrm>). У спілкуванні з академічною спільнотою встановлено досягнення результатів практичної підготовки не лише в ході практик, а й в ході аудиторних занять практичного характеру. Аналіз НП 2020 дозволяє констатувати переважання аудиторних годин практичного навчання (практичні, лабораторні, індивідуальні заняття) – 337 (70,50%) над теоретичним (лекції) – 141 (29,50%), а у ОП 2021, відповідно, 352 (64,00%) та 198 (36,00%). Незрозумілим є планування аудиторної роботи за непарної кількості годин (ЗПО4: лекцій 15, практичних занять 15; ЗПО5: лекцій 15, лабораторних 15; ППО1: лабораторних занять 33), адже відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (с.5.) дві академічні години утворюють пару тривалістю 80 хвилин. Про достатність практичної підготовки свідчать результати опитування здобувачів ОП (<https://drive.google.com/file/d/10AewJ7VTJmd8icoWJfqQgV8D68g-swK8/view>), адже 80% респондентів визнали її достатньою.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування соціальних навичок відбувається в межах вивчення обов'язкових і вибіркового ОК та шляхом залучення здобувачів вищої освіти до активного освітнього середовища. Аналіз ОП 2020 та відомостей СО дозволяє стверджувати, що формування соціальних навичок відбувається в ході вивчення ОК і проведення різноманітних педагогічних практик. Аналіз силабусів ОК і спілкування з представниками академічної спільноти та здобувачами вищої освіти дозволили визначити основні соціальні вміння, які формуються в ході опанування: ОП 2020 – комунікативні, ораторські (ЗПО1, ЗПО2-ЗПО4), управлінські, аналітичні (ЗПО3, ЗПО4, ППО1), самоорганізації (ЗПО3, ЗПО4, ЗПВ1), роботи в команді (ЗПО1, ЗПО2) тощо. У ОП 2021 – комунікативні, ораторські (ЗПО1, ЗПО2-ЗПО4, ЗПО6), управлінські, аналітичні (ЗПО3-ЗПО6, ППО1), самоорганізації (ЗПО3, ЗПО4, ЗПО6, ЗПВ1), роботи в команді (ЗПО1, ЗПО2, ЗПО4) тощо. Уміння критичного мислення, прийняття рішень і відповідальності за їх наслідки, креативності формуються шляхом опанування практично всіма НД. Також, активному формуванню соціальних умінь сприяє реалізація значної практичної підготовки в закладах шкільної та позашкільної освіти та виконання випускної кваліфікаційної роботи, яка стосується виключно особливостей методики викладання хімії в ЗЗСО. Разом із тим, формування соціальних умінь (soft skills) забезпечується створенням активного освітнього середовища та простору, в якому здобувачі вищої освіти можуть ефективно реалізовувати соціальні взаємозв'язки. Розвинути свої здібності, схильності, здатності здобувачі вищої освіти можуть в Центрі культури і дозвілля студентів, який функціонує в ЗВО. За словами керівника центру Павлюка Д.В. здобувачі ОП долучаються до ініціатив центру, є активними та завжди готовими до співпраці. Також, представники органів студентського самоврядування (Студентського парламенту та Первинної профспілкової організації студентів) повідомили про долучення здобувачів вищої освіти до волонтерської, наукової, просвітницької профорієнтаційної, культурно-масової діяльності та підтримку ініціатив адміністрацією та керівництвом. Відповідно до «Положення про рейтинг студентів...» (<https://tinyurl.com/2s6ekdxn>) до рейтингу здобувачів включені: навчальна робота (до 100б.), наукова робота (до 25б.), громадська діяльність (до 25б.), культурно-мистецька діяльність (до 25б.), спортивно-масова робота (до 25б.), що передбачає ранжування студентів за результатами кумулятивної (накопиченої) оцінки їх персональних досягнень і, відповідно, призначення стипендії. Результатами активної діяльності здобувачів ОП, за результатами аналізу завантажених матеріалів і спілкування зі здобувачами, є наукові публікації 6 здобувачів вищої освіти, долучення до діяльності пропедевтичного проекту МобіЛаб (<http://mobilab.cv.ua/>) Рішко Богдани, проведення просвітницької, профорієнтаційної роботи (Нечесний Я.). Сприяє формуванню соціальних умінь інститут студентського кураторства для здобувачів першого року навчання бакалаврського рівня.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП 2021 в цілому відповідає вимогам Професійного стандарту за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 року. (<https://tinyurl.com/atw2p4u8>). Відповідно до переліку документів, що підтверджують професійну та

освітню кваліфікацію та її віднесення до НРК, для професії «Вчитель закладу загальної середньої освіти» визнаний диплом магістра (7 рівень НРК). Проектною групою проведено роботу з впорядкування розділу ОП «Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання», що стосуються професійних видів робіт (за ДК 003:2010): з переліку ОП 2020 вилучені наступні позиції: 1229.4 - Керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання; Викладач професійно-технічного навчального закладу нижчого ступеня; 2331 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу; 2340 - Викладачі спеціалізованих навчальних закладів; 2310 – Викладачі університетів та вищих навчальних закладів; 2359.2 Педагог-організатор. Організатор позакласної та позашкільної роботи з дітьми, що відображено в ОП 2021. Також оновлено перелік обов'язкових ОК, які формують зміст ОП. До переліку обов'язкових ОК включено «Інклюзивну педагогіку» (3 кредити) та «Хмарні технології в освіті» (3 кредити), що дозволило збагатити зміст ОП необхідними, відповідно до професійного стандарту, ПРН. Так, в ОП 2020, 2021 внесені ПРН, як відповідають професійному стандарту в частині, професійних компетентностей: мовно-комунікативні компетентності – ПРЗ1, ПРУ12, ПРУ5, ПРК2, ПРК3, ПРА2; предметно-методична компетентність – ПРЗ1, ПРЗ3-ПРЗ7, ПРУ3, ПРУ4, ПРУ9, ПРУ10, ПРУ12, ПРУ13; інформаційно-цифрова компетентність – ПРЗ1, ПРЗ2, ПРУ1, ПРУ6, ПРУ10, ПРУ13, ПРА3; психологічна компетентність – ПРЗ1, ПРЗ3, ПРУ7, ПРК1, ПРК3; емоційно-етична компетентність – ПРУ5, ПРК1-ПРК3, ПРВ2; компетентність педагогічного партнерства – ПРЗ1, ПРУ5, ПРК1-ПРК3, ПРА2; інклюзивна компетентність – ПРЗ1, ПРЗ3 ПРЗ6, ПРУ8, ПРУ10, ПРК1-ПРК3, ПРА2, ПРА3; здоров'язбережувальна компетентність – ПРЗ3, ПРУ10, ПРУ13, ПРА3; проєктувальна компетентність – ПРЗ3, ПРЗ7, ПРУ3, ПРУ8, ПРК1, ПРК3, ПРА2; прогностична компетентність – ПРЗ7, ПРУ7, ПРУ10; організаційна компетентність – ПРУ3, ПРУ7, ПРУ10; оцінювально-аналітична компетентність – ПРЗ6, ПРУ8, ПРУ9, ПРА3, ПРА4; інноваційна компетентність – ПРЗ1, ПРЗ3, ПРЗ7, ПРУ4, ПРУ7, ПРУ9, ПРУ10, ПРУ13, ПРА3, ПРА4; здатність до навчання протягом життя – ПРЗ2, ПРУ1, ПРУ5, ПРУ6, ПРУ8, ПРК3, ПРА1, ПРА3, ПРА4.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Регламентує освітню діяльність університету «Положення про організацію освітнього процесу...» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view) Згідно Положення навантаження студента з НД упродовж семестру складається з контактних годин (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, консультацій), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для НД. Обсяг самостійної роботи здобувача вищої освіти визначений лише для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, для другого (магістерського) рівня пропонується визначення аудиторної роботи в кількостях контактних годин в одному кредиті ЄКТС, що становить від 7 до 10 годин (від 23,33% до 33,33%). При цьому максимальне тижневе аудиторне навантаження здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти не повинно перевищувати 18 годин. Аналіз НП 2020 засвідчив, що відсоток контактних годин обов'язкових ОК знаходиться в межах 26,67-33,33%, більшості вибірових ОК – 23,33-33,33%, що відповідає вимогам, окрім вибіркової ОК «Охорона праці в хімії/ Техніка безпеки групових занять» обсяг аудиторної роботи з якої становить 37,77% (34 години з 90). Також НП 2020 передбачено проведення педагогічної практики кількістю 18 кредитів (12 тижнів), які повністю виставлені в графіку навчального процесу, та виконання випускної кваліфікаційної роботи обсягом 18 кредитів (12 тижнів), які виставлені до графіку навчального процесу в кількості 7 тижнів (10,5 кредиту), тобто 5 тижнів не внесені до НП 2020. Аналіз НП 2021 дозволяє констатувати, що відсоток контактних годин обов'язкових ОК знаходиться в межах 27,50-33,33%, більшість вибірових ОК – 23,33-33,33%, що відповідає вимогам, окрім вибіркової ОК «Охорона праці в хімії/ Техніка безпеки групових занять» обсяг аудиторної роботи з якої становить 36,67% (33 години з 90). Також НП 2021 передбачено проведення педагогічної практики кількістю 9 кредитів (6 тижнів) на першому році навчання та 12 кредитів (8 тижнів) на другому, які повністю виставлені до графіку навчального процесу та виконання випускної кваліфікаційної роботи обсягом 12 кредитів (8 тижнів), яка виставлена до графіку навчального процесу в кількості 7 тижнів (10,5 кредиту), тобто 1 тиждень не внесений до графіку навчального процесу. Не внесення тижнів/ кредитів відведених на виконання випускної кваліфікаційної роботи до графіків навчального процесу призводить до збільшення тижнів теоретичного навчання, а відповідно і навантаження на здобувачів вищої освіти, проте слід зазначити, що воно зменшується від ОП2020 до ОП 2021. Опитувальник здобувачів не містить запитань щодо раціональності навчального навантаження та самостійної роботи з НД. У результаті спілкування зі здобувачами ВО вдалося встановити, що вони задоволені організацією навчання, свою професійну підготовку вважають достатньою, а з найбільш цікавих НД визначили «Позакласну роботу з хімії», «Методику розв'язування задач із хімії в школі» тощо.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЗВО розроблено «Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес...» (https://drive.google.com/file/d/1_cEMtri8-6HmaoEaQTfQXpRtz_gCgxa2/view), яке регламентує впровадження елементів дуальної освіти. Організація освітнього процесу за дуальною формою освіти на ОП «Середня освіта (Хімія)» в повному обсязі не реалізовувалася, оскільки врегулювання реалізації дуальної освіти відбулося лише для професійної (професійно-технічної) освіти, а освітянські професії передбачають ґрунтовну професійну підготовку та набуття первинного професійного досвіду в ході навчання. Університет розпочав роботу в цьому напрямку з реалізації права здобувачів вищої освіти поєднувати навчання з роботою за фахом що регламентується «Положенням про індивідуальний графік навчання студентів...»

(<https://drive.google.com/file/d/1UVHo4IuHNTjxKIoRWq6w2IJRSVSl9SXq/view>) та реалізації значної частини ОП 2020, 2021 у вигляді виробничої педагогічної практики (20,00% та 23,33%), які можуть розглядатися як елементи реалізації дуальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Висока оцінка випускниками, здобувачами вищої освіти, роботодавцями професійної підготовки за ОП. 2. Реалізація права на вибір НД із переліку пропонованому ОП, навіть за умови малокомплектної групи. 3. Значне переважання аудиторних годин практичних занять над теоретичними, що дозволяє здобувачам вищої освіти набути первинного досвіду реалізації майбутньої професії. 4. Залучення студентів до громадської, наукової, культурно-масової та спортивно-масової діяльності поряд із навчальною, шляхом врахування балів у рейтингу. 5. Залучення студентів старших курсів до виконання функцій студентського куратора першокурсників, що забезпечує формування соціально відповідального освітнього середовища. 6. Більш ніж достатній обсяг педагогічної практики та часу на виконання кваліфікаційної роботи. 7. Приділення достатньої уваги опануванню технологічними основами викладання хімії в профільних закладах загальної середньої освіти. 8. Реалізація елементів дуальної освіти через впровадження індивідуального графіку навчання працюючих здобувачів і довготривалих педагогічних практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Структурувати ОП і НП, включити до НП всі ОК: навчальні дисципліни, практики, виконання випускної кваліфікаційної роботи в обсягах зазначених у ОП. 2. Раціоналізувати складові підготовки: хімічну, психолого-педагогічну та методичну, шляхом збільшення хімічної підготовки. 3. Переглянути розподіл ОК на обов'язкові та вибіркові. Перенести «Позакласну роботу з хімії» в обов'язкові, відповідно до пропозицій роботодавців-рецензентів ОП, «Історію хімії» в обов'язкові, адже саме вона забезпечує формування наскрізної змістової лінії «Підприємливість і фінансова грамотність» програми з хімії ЗЗСО. 4. Включити до структурно-логічної схеми міждисциплінарні зв'язки, що дозволить уникнути дублювання змісту навчальних дисциплін. 5. Переглянути перелік ЗК, ФК, ПРН та ОК та наскрізно їх узгодити, особливо в частині формування здатності спілкуватися іноземною мовою, демонструвати знання практично всіх загально-хімічних дисциплін тощо. 6. Збільшити кількість ВК і уникати їх включення до ОП. Запропонувати хімічні вибіркові ОК просвітницького характеру для загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін. 7. Розширити анкетування здобувачів вищої освіти для визначення задоволеності результатами практик, наявності перевантаження, потреб у соціальній або психологічній підтримці тощо. 8. Вивчити можливість запровадження електронного адміністрування освітнього процесу, що забезпечить доступність до інформації в умовах дистанційного та аудиторного навчання. 9. Уніфікувати обсяг і форми звітності вибіркових ОК для оптимізації вибору, що дозволить здобувачам мати більші можливості. 10. Описати в «Положенні про порядок реалізації студентами... права на вибір НД» можливість вибору здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти реалізації права вибору на 1 році навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Проведений аналіз засвідчує роботу, яку провела робоча група на чолі з гарантом в ході оновлення ОП в 2021 році. Зміст і структура ОП більшою частиною відповідають предметній області. Університет стимулює всебічний розвиток здобувачів та створює активний соціальний простір, наскільки це можливо в умовах дистанційного навчання. Однак, необхідним є структурування ОП відповідно до основних професійних видів діяльності вчителя хімії та збагачення змісту кількома хімічними НД, які стосуються теоретичних основ курсу хімії ЗЗСО. Перегляд змісту ОП та, можливо, перерозподіл обсягів психолого-педагогічних дисциплін дозволить виділити кредити для забезпечення ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом хімії ЗЗСО та хімічної науки як його основи. Доцільним буде переглянути ПРН з огляду на їх необхідність і досяжність у процесі реалізації ОП. Унормування основних документів ОП та розширення кола опитувань дозволить підвищити якість ОП та її реалізації в університеті. Загалом ОП не відповідає вимогам Критерію 2. Наявні недоліки є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до університету 2021 року роздроблені відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році (наказ МОН України 15.10.2020 року № 1274) та оприлюднені на офіційному сайті університету (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80) у вкладці «Правила прийому» на сторінці приймальної комісії. Правила прийому містять 12 додатків. Перші десять додатків містять інформацію щодо вступу до ЗВО та на ОП «Середня освіта (Хімія)» зокрема, два останні додатки відображають зміни до Правил прийому, затверджені 30.06.2021 року та 31.08.2021 року. У 2021 році оголошено набір за галуззю знань «Освіта/ Педагогіка» на ОП «Хімія» освітнього ступеня «магістр» із нормативним терміном навчання 1,5 роки для денної та заочної форм навчання (ліцензовані обсяги 10/ 10), зазначені серія, номер та термін дії сертифікату про акредитацію (до 01.07.2022 року) (Дод.1). У Дод. 4 наведено перелік спеціальностей для прийому на навчання осіб, які здобули ступінь бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста), для здобуття ступеня магістра, серед яких зазначена ОП «Середня освіта (Хімія)». На навчання приймаються особи, які здобули ступінь бакалавра, магістра або ОКР спеціаліста за будь-якою спеціальністю (спеціалізацією, напрямом підготовки), за умови успішного проходження вступних випробувань. Правила обчислення конкурсного балу наведені в п.6.11. правил прийому (с. 21-22), а перелік вступних випробувань і вагові коефіцієнти – в Дод. 4. На головній сторінці вкладки «Приймальна комісія» розміщена інформація про обсяги державного замовлення та розподіл ліцензованих обсягів на підготовку фахівців, які становили в 2021 році для денної форми навчання за ОП – 1 та 10, для заочної форми навчання – 0 та 10. Сторінка приймальної комісії містить вкладки з наступною інформацією: головна – результати засідання Конкурсної комісії МОН України, додатковий набір, рейтингові списки вступників, сфери професійної діяльності випускників, обсяг державного замовлення та розподіл ліцензованих обсягів, освітні центри “Донбас-Україна” та “Крим-Україна”, порядок роботи та контактну інформацію; підготовка до вступу – організація підготовки до складання ЗНО; вступ – вступ за результатами ЄВІ/ ЄФВВ, перелік навчальних підрозділів, спеціальностей, нормативних термінів навчання, конкурсних предметів та вартості навчання у 2021 році, інформація щодо поновлення та переведення до ЗВО; прийом документів – перелік документів, терміни їх подання та карту проїзду до ЗВО; вступні іспити – терміни проведення, програми та розклад вступних іспитів; зарахування – терміни зарахування, рейтингові списки вступників, результати прийому за роками, інформація щодо поселення до гуртожитка; правила прийому – правила прийому до ЗВО та додатки до них; нормативні документи – склад приймальної комісії, положення про приймальну, апеляційну комісії, профорієнтаційна олімпіада, студмістечко та протоколи приймальної комісії. Інформація щодо вступу на ОП є актуально, достатньою, доступною та вичерпною.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилами прийому до ЗВО визначено необхідними для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання за ОП, результати ЄВІ з іноземної мови у формі тесту з іноземної мови (англійської, німецької, французької або іспанської) або вступного іспиту з іноземної мови у випадках, передбачених у пунктах 7.14 і 7.15 Правил прийому та результати фахового вступного випробування. Розклад проведення фахових вступних випробувань наведено на сторінці приймальної комісії у вкладці «вступні іспити». Також зазначено створення університетом відповідних умов для подання документів і проходження вступних випробувань для осіб з особливими освітніми потребами в разі подання документів на участь у конкурсному відборі. Правила обрахування конкурсного балу наведені в п.6.11. правил прийому (с. 21-22), а перелік вступних випробувань і вагові коефіцієнти – в Додатку 4: фаховий іспит – 0,7, іноземна мова – 0,3. Таким чином, ваговий коефіцієнт фахового випробування становить 70% рейтингової оцінки вступника, що є цілком виправданим, адже підготовка вчителя хімії вимагає формування професійної компетентності шляхом опанування ґрунтовними знаннями освітньої галузі/ навчального предмета, а короткий термін навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (1 рік 4 місяці за НП 2020, 2021) та значна частина обсягу навчання виділена на педагогічну практику (12 за НП 2020 та 14 за НП 2021), відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти, звужують коло вивчення хімічних ОК. Проте, на ОП навчаються здобувачі вищої освіти, які отримали інші спеціальності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Так, у ході зустрічі здобувачі повідомили про набуття освіти за спеціальностями: Ядернюк Максим – «Харчові технології»; Дмитришин Олена – «Біологія», Миколюк Наталія – «Середня освіта (Біологія та географія)», що наближає ОП до вимог правил прийому до ЗВО п.12.7., в частині розміру груп студентів зарахованих на навчання за кожною спеціальністю, що становлять, як правило 5 осіб для ступеня магістра (с. 39) та забезпечує широку доступність ОП для здобувачів вищої освіти різних спеціальностей. Це дозволяє реалізовувати систематичну мінімальну підготовку вчителів хімії в регіонів, оскільки популярність ОП невелика, бюджетні місця виділяються в незначній кількості, а навчатися для здобуття вчительської професії на контрактній основі здобувачі вищої освіти рідко виявляють бажання. Результати вступних іспитів та фахових вступних випробувань, які проводяться в ЗВО, оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів для тих, хто подолав поріг «склав/ не склав». Конкурсний бал обчислюється шляхом додавання добутоків: оцінка ЄВІ на 0,3; оцінка фахового вступного випробування на 0,7; середній бал додатка до документа про освіту на 0,1. Врахування останнього не зазначено в Додатку 4, серед вагових коефіцієнтів, але зазначено в правилах прийому п.6.11. (с.21-22). Додаткових умов для вступу на ОП ЗВО не встановлював.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основними документами, які регламентують визнання (зарахування, перезарахування) результатів навчання отриманих в інших закладах освіти, є «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти...» (https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view) та «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти...» (<https://drive.google.com/file/d/1qlDRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>), які розміщені на офіційному сайті ЗВО. Відповідно до «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти...» при поновленні здобувач вищої освіти, на основі поданої заяви, отримує в дирекції інституту індивідуальний навчальний план з перезарахованими навчальними дисциплінами, одержаними в іншому ЗВО. Процедуру перезарахування здійснює дирекція інституту (с. 13-14). У «Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти...» визначені процедури визнання та перезарахування результатів навчання отриманих у інших ЗВО-партнерах. Університет визнає еквівалентними і перезараховує результати навчання здобувача вищої освіти у ЗВО-партнері (п.3.1, с. 7). Перезараховані можуть бути результати навчальної або виробничої практики, вивчених НД, як в ЗВО України так і закордоном (п.1.3, с.3). Також, здобувач має право на перезарахування професійно-орієнтованих вибіркового НД, прямих аналогів яким не містить НП ОП університету, але які відповідають компетентностям, визначеним ОП і якщо таке вивчення передбачене в певному обсязі в семестрі (навчальному році), коли реалізовувалася академічна мобільність, чи наступних семестрах (п.3.5, с.8) Порядок перезарахування визначається угодою, яка підписується перед поїздкою на навчання. Процедуру перезарахування результатів навчання здійснює дирекція інституту разом із навчальним і міжнародним відділами ЗВО на підставі пред'явлення здобувачем документа з переліком і результатами навчальних здобутків з НД, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання, завіреного в установленому порядку ЗВО-партнера (п.3.4, с.7). Після повернення здобувача до університету та повного визнання результатів навчання в ЗВО-партнері, що не призвело до збільшення терміну навчання за ОП, стипендіальна комісія університету має право вирішити питання подальшого призначення стипендії здобувачу (п.7.4, с.14). Процедура перезарахування результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та програмах академічної мобільності, описана в нормативних документах, однак випадків реалізації таких процедур на ОП «Середня освіта (Хімія)» не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в університеті регламентуються «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)...» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7ZoZ1/view>). Відповідно до діючого положення право на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти, але стосується тільки обов'язкових НД, які починають викладатися в другому семестрі, при цьому визначення результатів проводиться в семестрі, який передує семестру, в якому відповідно до НП передбачено вивчення НД, що трохи ускладнює процедуру. Університет може визнати результати навчання у неформальній освіті, як додаткові, в обсязі не більше 10% від загального обсягу конкретної ОП (п. 1.3, с. 8). Процедура визнання результатів розпочинається з подання заяви здобувачем на ім'я ректора університету, до якої додаються будь-які документи (сертифікати, свідоцтва тощо), які засвідчують набуті результати навчання. Для визнання результатів розпорядженням директора інституту створюється фахова комісія, у складі директора інституту, гаранта ОП, на який навчається здобувач, науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання НД, що пропонується до перезарахування. Фахова комісія визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до робочої навчальної програми, ознайомлює здобувача з переліком питань винесених на підсумкове оцінювання, критеріями оцінювання. Здобувач вищої освіти має 5 робочих днів для підготовки до підсумкового контролю (з кожної НД). Підсумковий контроль проходить в формі екзамену, з якого виставляється оцінка за прийнятою в університеті шкалою. У разі отримання менше 50 балів, результати не визнаються. У разі отримання 50 і більше балів, результати визнаються, а до навчальної картки здобувача вносяться: назва НД, загальна кількість годин/ кредитів, оцінка та підстава для перезарахування чи додаткового зарахування кредитів. У разі негативного висновку фахової комісії щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернути з апеляцією до ректора університету. У спілкуванні з представниками академічної спільноти, завідувач кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства Халавка Ю.Б. визначив процедуру трохи бюрократизованою, що не дозволяє здобувачам ОП її реалізовувати. Адже, процедурно визначено перезарахування цілої НД, а врахування результатів отриманих у неформальній освіті, як елемента ОК, в якості поточного, модульного контролю в положенні не зазначено. У відомостях про самооцінювання зазначено відсутність такої практики в ході реалізації ОП. Слід зазначити, що на ОП здобувачі активно долучаються до наукової роботи і визнання таких результатів неформальної освіти, в якості елементів поточного контролю певних ОК, значно активізувало б здобувачів, особливо в умовах дистанційного навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Інформація щодо вступу до ЗВО та на ОП зокрема є актуальною, доступною, зрозумілою та достатньою. Набір оголошується для всіх бажаючих, які мають вищу освіту за будь-якою спеціальністю. 2. Ваговий коефіцієнт хімії є найбільшим, що забезпечує добір якісного контингенту для здобуття освіти за ОП. 3. Чітке документальне

визначення можливостей перезарахування та визнання результатів навчання отриманих як у формальній так і неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Активізувати профорієнтаційну роботу для залучення абітурієнтів на навчання за ОП для формування повноцінного контингенту, долучати до неї здобувачів вищої освіти, активно використовувати засоби соціальних мереж, офіційного сайту тощо. 2. Активізувати практику академічної мобільності за ОП як здобувачів вищої освіти так і викладачів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Результати аналізу документів і спілкування зі здобувачами вищої освіти та адміністративним персоналом дозволяють стверджувати що правила прийому є зрозумілими та доступними, не містять дискримінаційних положень. Про це свідчить здобуття освіти за ОП студентами без базової хімічної освіти, але з достатньою базовою підготовкою. Інформація на сайті університету щодо вступу є актуальною та повною. Процедура зарахування та визнання результатів навчання, здобутих у інших закладах освіти та неформальній освіті, нормативно врегульована. Загалом, наявні недоліки є несуттєвими. ОП відповідає Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Ознайомлення зі змістом ОП і силабусами навчальних дисциплін (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robita>), а також аналіз Таблиці з відомостей про СО дає підстави стверджувати, що форми і методи навчання, які використовують у підготовці за ОП, сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН. Організаційними формами навчання, які використовуються під час реалізації ОП, є аудиторні та позааудиторні заняття, самостійна робота, дистанційне навчання; основними методами навчання є проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, а також інтерактивні і практичні методи навчання. У зв'язку з переходом на змішану та дистанційну форму навчання широкого використання набув, за словами студентів і НПП, домашній експеримент. Поєднання пасивних (пояснювально-ілюстративні) та активних технологій навчання (проблемні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комунікативні, контекстного навчання, технологія співпраці) допомагає досягнути ПРН. У відомостях про СО вказується, що за результатами анонімного опитування студентів більшість з них повною мірою задоволені методами навчання і викладання. ЕГ не може підтвердити цієї інформації, оскільки у результатах опитування студентів та випускників за ОП, наданих на запит ЕГ, задоволеність методами навчання і викладання не вивчалася. Студентоцентрикований підхід до навчання в ЗВО реалізується завдяки рівноправним партнерським, за словами студентів і викладачів, стосунками між ними, а також заохоченні студентів до активної участі в освітньому процесі. Важливим моментом студентоцентрованого навчання є можливість оформити індивідуальний графік навчання, що регламентується відповідним Положенням (<https://drive.google.com/file/d/1UVHo4IuHNTjxKIoRWq6w2IJRSVSl9SXq/view>) та дозволяє студенту поєднувати навчання і роботу за фахом. Академічна свобода здобувачів вищої освіти реалізується завдяки можливості самостійно визначитися з вибірковими дисциплінами, тематикою індивідуальних завдань, рефератів, магістерських робіт, тем доповідей на наукових конференціях, можливості висловити пропозиції щодо вдосконалення ОП під час опитувань. За результатами опитування здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Хімія), проведеним ЦЗЯВО університету (<https://drive.google.com/file/d/1oAewJ7VTJmd8icoWJfqQgV8D68g-swK8/view>), 40 % здобувачів долучалися до розробки ОП, вносили зміни до ОП, зокрема щодо вибіркової складової. На даний час ніхто з присутніх на зустрічі студентів не входить до складу Вченої Ради інституту чи органів студентського самоврядування і не має безпосередньо впливу на організацію навчання за ОП, забезпечення якості освіти, не бере безпосередньої участі в обговоренні та затвердженні навчальних та робочих планів тощо, але про таку можливість студенти проінформовані. Академічна свобода викладача полягає у виборі методів, прийомів і засобів навчання залежно від змісту і специфіки дисципліни та потреб здобувачів освіти, що підтвердила на зустрічі з академічним персоналом доц. В. Іваніцька.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У розмові зі студентами та НПП ЕГ встановила, що інформація щодо цілей, змісту і ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів надається студентам на першому занятті, а також розміщена у вигляді силабусів на вебсторінці випускаючої кафедри в рубриці «Навчальна робота» (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>). Студентка О. Москалюк також зазначила, що така інформація може надсилатися викладачем на запит студента електронною поштою або старостою через соцмережі. Детальне детальне ознайомлення з силабусами дозволило виявити, що не всі з них знаходяться у вільному доступі (наприклад, ОК «Методика розв'язування задач з хімії у школі», «Інклюзивна педагогіка», «Хмарні технології в освіті», деякі ВК), а потребують надсилання окремого запиту на доступ до них. Програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів наведені в силабусах по-різному, що деякою мірою ускладнює сприйняття інформації здобувачами освіти. Тому ЕГ радить уніфікувати цю інформацію, дотримуючись єдиних стандартів при оформленні силабусів та забезпечити безперешкодний доступ до них здобувачам освіти. Для розміщення усієї необхідної інформації щодо навчальних дисциплін, ЕГ рекомендує додатково використовувати систему електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/index.php?categoryid=8>), яка вже деякий час функціонує в університеті та допомагає забезпечувати об'єктивність оцінювання під час поточного та підсумкового контролю з навчальних дисциплін, вступних та державних іспитів, дозволяє студентам навчатись в зручний час та в зручному темпі, тим самим реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається, насамперед, через залучення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності, представлення отриманих результатів на наукових конференціях, публікацію в наукових виданнях, виконання і публічний захист магістерської роботи за тематикою досліджень. За словами ректора університету проф. Р. Петришина, перевага цієї ОП у науковій складовій, адже її реалізацію забезпечує кафедра загальної хімії та хімічного матеріалознавства, яка є четвертою в рейтингу університету за освітньою, науковою, виховною та міжнародною діяльністю з-поміж 81 кафедр університету. Позитивним моментом ОП є наявність серед обов'язкових компонентів дисципліни «Науково-дослідна робота в хімічній освіті». Елементи науково-дослідної роботи простежуються під час використання дослідницьких, проблемно-пошукових, інтерактивних та інших методів в межах освітніх компонентів, виконання індивідуальних завдань, лабораторних і практичних робіт, підготовки рефератів і доповідей, вирішення прикладних задач під час педагогічної практики. Результати наукових досліджень студентів, що здійснюються під керівництвом НПП, щорічно представляються на студентській науковій конференції університету та публікуються в матеріалах науково-методичних конференцій поза його межами (перелік наукових здобутків студентів, наданий ЕГ, починаючи з 2018 р. включає 14 найменувань), кращі роботи рекомендуються ЕК з захисту магістерських робіт до впровадження в навчальний процес за ОП (6_Zvit_EK_N9.pdf, наданий ЕГ) або ЗЗСО міста та області (згідно відомостей про СО, матеріали магістерської роботи Калитюк О. впроваджено в освітній процес Чернівецького ліцею №3 медичного профілю, Мегери О. – Оршовецького ЗЗСО Кіцманського району Чернівецької області, Вербовецької А. – використовуються на курсах підвищення кваліфікації при ІППО ЧО). За відгуками стейкхолдерів, рівень підготовки студентів за ОП дозволяє їм працювати з обдарованими дітьми, наприклад учнями МАН та профільних ліцеїв. Для заохочення в Інституті біології, хімії та біоресурсів діє система нарахування додаткових балів за наявність наукових публікацій при оцінюванні кваліфікаційних робіт (зі слів завідувача випускової кафедри, доц. Ю. Халавки, за це студент може отримати до 5 балів). Адміністрація університету, за словами ректора та фінансових служб, також підтримує таких студентів і оплачує їм видатки на відрядження для участі у наукових заходах. Зважаючи на здобутки студентів та викладачів кафедри в цьому напрямку, ЕГ рекомендує ретельніше організувати науково-дослідну роботу в цьому напрямку, відобразити її на вебсторінці кафедри та інституту, що сприятиме систематизації проведених робіт, налагодженню співпраці з іншими закладами освіти України в цьому напрямку, популяризації ОП серед абітурієнтів і розширенню контингенту студентів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перегляд та оцінка змісту освітніх компонентів ОП у ЗВО регулюються Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1T1z3xngUzuPnIcWMSQhijff4G4-x9nux/view>). Аналіз відомостей про СО свідчить, що ОП Середня освіта (Хімія) була розроблена у 2020 р. У 2021 р. у зміст ОП внесені зміни, зумовлені результатами анкетування здобувачів освіти, відгуками стейкхолдерів та вимогами професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства РЕТСГ України №2736 від 23.12.2020. Оновлення змісту ОК відбувається систематично з врахуванням викликів сьогодення, наукових досягнень і сучасних практик у галузі хімії та освіти, в тому числі і власних. Цьому сприяє поєднання викладачами науково-педагогічної та практичної роботи за фахом (доц. Ю. Халавка – керівник гуртка Чернівецької гімназії №5 у 2018-2020 р.р., зараз вчитель хімії у Буковинській Малій академії наук учнівської молоді, асист. Ю. Андрійчук – вчитель хімії Шипинецького ЗЗСО І-ІІІ ст. у 2015-2018 р.р., доц. О. Гордійчук – вчитель початкових класів Неполоковицького ЗНЗ І-ІІІ ст. у 1990-2004 р.р.) У зв'язку з переходом від предметноцентрованого до дитиноцентрованого навчання відповідно до концепції НУШ доц. В.

Іваніцька у ОК «Технологія викладання хімічних дисциплін» ввела розділ «Особистісно орієнтоване навчання» на уроці хімії. За наслідками захисту кваліфікаційних робіт доц. Ю. Халавка переформатував ОК «Науково-дослідна робота в хімічній освіті», додавши до теоретичної підготовки питання, пов'язані з академічною доброчесністю та роботу з міжнародними фаховими виданнями, наприклад Journal of Chemical Education. У програму ОК «Діагностика знань з хімії» асист. Ю. Андрійчук впровадила тему присвячену міжнародній програмі з оцінювання освітніх досягнень учнів PISA та тему присвячену використанню платформ для дистанційного навчання і контролю знань Google Meet і Classroom. За результатами наукового стажування у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка доц. О. Скрипська вдосконалила дисципліну «Методика розв'язування задач у шкільному курсі», зробивши наголос на використанні алгоритмів при розв'язуванні задач. В ОП 2021 р. дисципліну «Технологія викладання хімічних дисциплін та екології у ЗЗСО» перейменовано на «Технологія викладання хімічних дисциплін у профільних ЗЗСО», введено нові ОК «Інклюзивна педагогіка» та «Хмарні технології в освіті», що відповідає сучасним потребам освіти та викликам суспільства через пандемію. Багаторічний досвід роботи з обдарованими дітьми дозволив проф. П. Фочуку організувати позакласну педагогічну практику на базі літнього позашкільного табору «Інтелект Буковини», яка відбувається на I курсі магістратури впродовж двох тижнів, де студенти ОП під керівництвом НПП мають можливість застосовувати отримані знання і набратися досвіду у роботі з обдарованими дітьми.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО розроблена стратегія інтернаціоналізації (<http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Strategy.pdf>), що передбачає ефективну інтеграцію НПП у міжнародне дослідницьке співтовариство з метою підвищення якості викладання і наукових досліджень, зміцнення міжнародної співпраці та посилення міжнародної мобільності, яка регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>) та координується відділом міжнародних зв'язків. У ЗВО укладено близько 200 угод про співпрацю та понад 40 угод про академічну мобільність за програмою Еразмус+ із закордонними ЗВО. У 2019 р. ~1200 студентів і викладачів університету були на стажуванні чи навчанні закордоном впродовж семестру чи двох, а університет за цей рік прийняв понад 700 осіб на навчання і стажування. Серед них НПП, які викладають за ОП, проф. П. Фочук та доц. Ю. Халавка, які у 2019 р. стажувалися в Карловому університеті, м. Прага, та крім проведення спільних наукових досліджень ознайомилися з досвідом цього університету з підготовки вчителів хімії. У серпні 2021 р. в рамках програми Еразмус+ відбувся візит доктора Гілберта Ахамера, професора Університету м. Грац (Австрія), під час якого було обговорено перспективи та особливості організації міждисциплінарних магістерських програм за участю працівників інституту ([http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=14814](http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=14814)). Ознайомлення з доробком гаранта та НПП за ОП підтвердило, що вони мають публікації у журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science (асист. Ю. Андрійчук, доц. Ю. Халавка, Платаш Л., Лучко В.М. та проф. О. Лявинець). На ОП немає дисциплін, які читаються англійською мовою, а ПРУ2 забезпечується під час роботи студентів з англійською літературою в ОК «Науково-дослідна робота в хімічній освіті», хоча визнають, що така практика сприяла б академічній мобільності студентів, тим більше, що двоє НПП працівників мають сертифікати про володіння англійською на рівні C1 (доц. Ю. Халавка) та B2 (проф. П. Фочук) і можуть забезпечувати такі дисципліни. За результатами опитування здобувачів освіти ЕГ встановила, що вони ознайомлені з можливостями академічної мобільності, але прикладів серед здобувачів освіти на даній ОП не було, в тому числі через мовний бар'єр. Ознайомлення з сайтом Інституту біології, хімії та біоресурсів, випускової кафедри та персональними сторінками НПП українською мовою, дозволяє стверджувати про достатній рівень інформування зацікавлених осіб щодо освітньої діяльності в рамках ОП та відсутність інформації про науково-дослідну роботу. Відповідних англійських версій вебсторінок немає. У зв'язку з цим ЕГ рекомендує доповнити інформацією про наукову роботу в рамках ОП на згаданих сайтах, а також створити їхні англійські версії з метою популяризації власної наукової і освітньої діяльності на міжнародних теренах, залучення нових іноземних партнерів і здобувачів освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Досягнення цілей та ПРН на ОП забезпечується поєднанням традиційних форм і методів навчання з інноваційними, орієнтованими на самостійну та дослідницьку роботу студента, комбінацією пасивних та активних технологій навчання та забезпечує ефективність навчання на ОП. 2. Здатність студента самостійно визначатися з вибірковими дисциплінами, тематикою наукових досліджень та магістерських робіт, індивідуальних завдань, а також можливість оформити індивідуальний графік навчання, що дозволяє студенту поєднувати навчання і роботу за фахом та ґрунтується на принципах академічної свободи і студентоцентрованому підході. 3. Використання платформи електронного навчання Moodle під час поточного та підсумкового контролю з навчальних дисциплін, вступних та державних іспитів, що дозволяє студентам навчатися в зручний час та в зручному темпі, тим самим реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію. 4. Залучення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності та діюча система нарахування додаткових балів за наявність наукових публікацій при оцінюванні кваліфікаційних робіт. 5. Використання дослідницьких, проблемно-пошукових, творчих методів в межах освітніх компонент та наявність ОК «Науково-дослідна робота в хімічній освіті», вирішення прикладних задач під час педагогічної практики, рекомендація до впровадження в навчальний процес за ОП або у закладах загальної середньої освіти міста і області результатів магістерських робіт. 6. Оновлення змісту освітніх компонент на основі наукових

досягнень і сучасних практик у галузі хімії та освіти, в тому числі і власних, шляхом імплементації практичного досвіду, набутого під час роботи в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, наукових стажувань та підвищень кваліфікації, з врахуванням пропозицій стейкхолдерів, наявного обладнання, вимогами професійного стандарту та особливостей змішаного і дистанційного навчання. 7. Налагоджена міжнародна співпраця випускової кафедри з Карловим університетом, м. Прага, в рамках якої відбуваються стажування НПП, запрошення іноземних вчених в рамках академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Недостатній рівень опитування студентів про задоволення навчанням і викладанням на ОП. ЕГ рекомендує розглянути можливість розширення переліку питань та проведення таких анкетувань систематично, щоб в повній мірі і на постійній основі вивчати потреби здобувачів освіти. 2. Відсутність серед здобувачів за ОП представників в органах студентського самоврядування, Вченій Раді інституту, що обмежує їх право безпосередньо впливати на освітній процес за ОП та забезпечення його якості. 3. Обмежений доступ до силабусів деяких навчальних дисциплін, що потребує надсилання окремого запиту для ознайомлення з ними, а також різна їхня структура при викладі ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, що деякою мірою ускладнює сприйняття інформації здобувачами освіти. Тому ЕГ радить уніфікувати цю інформацію, дотримуючись єдиних стандартів при оформленні силабусів та забезпечити безперешкодний доступ до них здобувачам освіти, використовуючи, наприклад, систему електронного навчання Moodle, яка вже деякий час функціонує в університеті. 4. Недостатнє представлення науково-дослідної роботи, що ведеться на ОП, на сайті інституту та випускової кафедри. Зважаючи на здобутки студентів та викладачів кафедри в цьому напрямку, ЕГ рекомендує ретельніше організувати роботу в цьому напрямку, що сприятиме систематизації проведених робіт, налагодженню співпраці з іншими закладами освіти України в цьому напрямку, популяризації ОП серед абітурієнтів і розширенню контингенту студентів. 5. Відсутність інформації про діяльність інституту, випускової кафедри, працівників та освітню програму на порталі університету англійською мовою. У зв'язку з цим ЕГ рекомендує створити англійськомовні версії відповідних вебсторінок з метою популяризації власної наукової і освітньої діяльності на міжнародних теренах, залучення нових іноземних партнерів і здобувачів освіти. 6. Здобувачі вищої освіти за ОП не брали участі в програмах академічної мобільності, в тому числі через мовний бар'єр, тому ЕГ рекомендує розглянути можливість використання англійської мови в межах окремих ОК на ОП, залучати студентів до міжнародної співпраці, через участь у міжнародних конференціях, програмах академічного обміну, міждисциплінарних магістерських програмах тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОП в основному відповідає визначеному критерію та ґрунтується на принципах академічної свободи та студентоцентрованому підході. Форми, методи і прийоми навчання, які використовуються під час реалізації ОП унормовуються відповідними положеннями ЗВО та сприяють досягненню заявлених цілей і програмних результатів навчання. Оновлення змісту навчальних дисциплін відбувається шляхом імплементації практичного досвіду, набутого під час роботи в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, наукових стажувань та підвищень кваліфікації. Здобувачі вищої освіти за ОП мають можливість поєднувати навчання з науковими дослідженнями та отримувати за це заохочувальні бали. Проте потребує вдосконалення система опитування здобувачів за цим критерієм, посилення – міжнародна академічна мобільність студентів і викладачів за ОП, уніфікації і забезпечення безперешкодного доступу – силабуси навчальних дисциплін, наповнення інформацією – україномовна та англійськомовна версія вебсторінки інституту, кафедри та працівників.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

ЕГ констатує, що у ЗВО є внутрішні документи, які визначають форми контрольних заходів та регулюють систему оцінювання здобувачів, зокрема Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view) та Додаток до Положення у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання (<https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W/view>), Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/open?>

id=15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW), Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії (https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_Klz4-AlQPDU SOLFGd6mN8/view), які є у вільному доступі на сайті університету. Ознайомлення з документами, зустрічі з гарантом, науково-педагогічними працівниками та студентами ОП дозволили ЕГ встановити, що форми контрольних заходів, методи, критерії та засоби контролю подаються у силабусах навчальних дисциплін, які оприлюднені на вебсторінці кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robot>). Види контролю (вхідний (нульовий), поточний, модульний, підсумковий і атестація) та форми контролю (усний і письмовий, що включає тестовий) дозволяють досягнути здобувачам заявлених у програмі дисциплін та ОП результатів навчання та повідомляються студентам на першому занятті з кожної дисципліни або настановчій нараді з практики. На зустрічі студенти підтвердили цю інформацію, зазначивши, що вона для них є чіткою та зрозумілою. Проте детальне ознайомлення з силабусами показало, що не всі з них знаходяться у вільному доступі (наприклад, ОК «Методика розв'язування задач з хімії у школі», «Інклюзивна педагогіка», «Хмарні технології в освіті»), а потребують надсилання окремого запиту на доступ до них; не всі також містять інформацію про політику оцінювання та межі позитивного оцінювання для кожної форми контролю, а лише загальну кількість балів, які можна отримати за змістовий модуль, поточний чи підсумковий контроль. ЕГ рекомендує дотримуватись єдиних стандартів при оформленні силабусів, чітко прописувати у кожному з них можливі форми контролю та межі їх позитивного оцінювання, та забезпечити вільний доступ здобувачам освіти до цієї інформації, що зробить оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти ще більш прозорим, зрозумілим та об'єктивним.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт за спеціальністю 014.06 Середня освіта (Хімія) для другого (магістерського) рівня вищої освіти відсутній. Ознайомлення ЕГ з ОП (http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/opp/magistr/OPP_magistr_Ser_osv_ximiya.pdf) та навчальним та робочим навчальним планом (надані на запит ЕГ через систему Нацагенства), зустрічі з гарантом ОП та адміністрацією факультету підтверджують, що атестація здобувачів освіти за ОП здійснюється у формі захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи, основні вимоги до яких наведені на сторінці Інституту (http://ibhb.chnu.edu.ua/student/requirements_for_qualifying_works). Критерії оцінювання захисту дипломних робіт розміщені на вебсторінці випускової кафедри в рубриці «Корисні матеріали», однак на момент акредитації посилання було неактивне.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ підтверджує, що процедура проведення контрольних заходів у ЗВО, оцінювання результатів навчання, повторне проходження семестрового контролю та документальне оформлення регулюються Положенням про контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/open?id=15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW>). Порядок оскарження результатів контрольних заходів відбувається згідно Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів, що регламентує порядок створення апеляційної комісії, визначає принципи її роботи, процедуру апеляції (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>). Ці положення є у вільному доступі на сайті університету та, за словами адміністрації Інституту і викладачів за ОП, послідовно дотримуються під час її реалізації. Об'єктивність викладача забезпечується низкою заходів, згаданих у цих Положеннях та перелічених у відомостях про самооцінювання ОП, серед яких чіткий графік проведення контрольних заходів, погодження модулів контролю на рівні деканату, переважання письмової або тестової форми контролю знань в системі Moodle, регулярний звіт магістрантів та їх наукових керівників про хід виконання кваліфікаційних робіт на засіданні кафедри, фіксація навчальних досягнень студента у визначеній кафедрою (інститутом) відомості з предмету та журналі викладача, самоконтроль студентом власних навчальних досягнень з дисципліни, шляхом комунікації з викладачем або в системі електронного навчання Moodle. Студент має право оскаржити результати поточного чи семестрового контролю в дирекції інституту. Розпорядженням директора створюється комісія у складі представника дирекції, завідувача кафедри і викладача, що перевіряє результати контролю та за необхідності повторно приймає іспит, результат якого є остаточним. Якщо після завершення екзаменаційної сесії студент має академічну заборгованість, він зобов'язаний її ліквідувати, згідно встановлених в університеті правил і норм, прописаних у Положенні про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти (https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view). ЗВО здійснює моніторинг якості та об'єктивності контрольних заходів згідно Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>) і Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptfJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytp/view>). Опитування студентів показало, що вони проінформовані кураторами про право на оскарження результатів підсумкового контролю та їхнє повторне проходження, і в разі потреби, в першу чергу будуть звертатися саме до нього за допомогою. Проте необхідності в цьому за свідченнями студентів і НПП на ОП поки що не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО регламентуються Правилами академічної доброчесності, Етичним кодексом та Положенням про виявлення та запобігання плагіату і є обов'язковими для кожного члена університетської спільноти. Ці документи разом з іншою корисною інформацією є у вільному доступі на сайті ЗВО (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr) та продубльовані на сайті Інституту біології, хімії та біоресурсів (http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/ethics_commissions). У ЗВО створена постійна комісія Вченої ради з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та етичні комісії структурних підрозділів (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr/50kontakt), засади діяльності, правовий статус і повноваження яких визначає Етичний кодекс. Висновки комісії враховуються при зарахуванні персоналу на наукові посади, наданні рекомендацій для присудження вчених звань. Університет є учасником проєкту AcademIQ «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» та проводить діяльність з дотримання і популяризації академічної доброчесності, запроваджуючи її у внутрішню культуру якості. На зустрічах студенти та викладачі за ОП запевнили, що дотримуються та застосовують на практиці існуючі в ЧНУ норми щодо академічної доброчесності. Інформування про неї серед студентів здійснюють викладачі під час вивчення окремих ОК, зокрема «Науково-дослідна робота в хімічній освіті», «Педагогічна практика», та куратори академгруп. На запит ЕГ про перелік заходів з популяризації академічної доброчесності, що відбулися у 2020-21 н. р. та план заходів на поточний навчальний рік, було надано план заходів на минулий рік (http://www.chnu.edu.ua/res//chnu.edu.ua/akadem_dobr/zakhody_popul_akad_dobr_chnu.pdf). Серед технологічних рішень, які використовуються як інструменти протидії порушенню академічної доброчесності, є перевірка усіх кваліфікаційних робіт, навчально- та науково-методичних праць, статей у наукових виданнях університету, дисертаційних робіт за допомогою сервісу UNICHECK, який проводить Наукова бібліотека ЧНУ згідно відповідного розпорядження ректора (http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/o2infres/o2cat_int_res/unplag); наявність функціоналу для перевірки поточних студентських робіт на плагіат в системі Moodle; чат-бот довіри та психологічної підтримки студпарламенту (https://t.me/StudParliament_bot). Опитування випускників магістратур з хімії ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1814ow-8lHn3pJ7GEAhQGhIUtdqLrpfh/view>), серед яких 25 % були випускниками за ОП Середня освіта (Хімія) засвідчило, що частина з них зустрічалися з проявами академічної недоброчесності під час навчання: корупція (так (поодинокі випадки) – 40%, особисто не стикався, але чув про випадки – 35 %, ні – 25%) та необ'єктивне оцінювання їхніх знань під час навчання (так (часто) – 5%, так (іноді) – 55%, ні – 40%). Під час зустрічей зі студентами і викладачами ОП, скарг щодо порушення академічної доброчесності не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Форми і правила проведення контрольних заходів, порядок оскарження результатів і їх повторного проходження, процедури запобігання і врегулювання конфліктів є зрозумілими та доступними для здобувачів освіти за ОП, завдяки оприлюдненню положень, що їх регламентують, на сайті університету. Критерії оцінювання прописуються у робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін, повідомляються здобувачам освіти на першому занятті з дисципліни або настановчій нараді з практики та дозволяють досягнути заявлених результатів навчання. 2. В університеті формується і популяризується культура академічної доброчесності, дотримання якої регламентуються Етичним кодексом, Правилами академічної доброчесності та Положенням про виявлення та запобігання плагіату. У ЗВО створена постійна комісія Вченої ради з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та етичні комісії структурних підрозділів; висновки комісії враховуються при зарахуванні персоналу на наукові посади, наданні рекомендацій на присудження вчених звань. 3. Популяризація академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу, відбувається в рамках проєкту AcademIQ «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти», під час вивчення окремих ОК та через кураторів академгруп. Технологічними рішеннями для протидії проявам недоброчесності є система UNICHECK, за допомогою якої здійснюється перевірка навчальної та наукової продукції університету, в т.ч. кваліфікаційних робіт, на плагіат, а також чат-бот довіри та психологічної підтримки студпарламенту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Силабуси деяких навчальних дисциплін не містять інформації про політику оцінювання та межі позитивного оцінювання для кожної форми контролю, а лише загальну кількість балів, що можна отримати за змістовий модуль, поточний чи підсумковий контроль. ЕГ радить дотримуватись єдиних стандартів при оформленні силабусів та чітко прописувати у кожному з них всі можливі форми контролю і межі позитивного оцінювання для кожної з них, що зробить оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти ще більш прозорим, зрозумілим та об'єктивним. 2. Анонімного опитування здобувачів освіти та працівників університету на предмет академічної доброчесності не проводилось. ЕГ рекомендує розробити та систематично проводити анонімне опитування усіх учасників освітнього

процесу у ЗВО на предмет дотримання академічної доброчесності, оприлюднювати та обговорювати результати опитувань з метою протидії та запобігання її порушенням.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми і правила контрольних заходів і атестації здобувачів освіти завчасно оприлюднюються, зрозумілими є процедури їх проведення і критерії оцінювання, включно з порядком оскарження результатів, повторним проходженням контрольних заходів, запобіганням і врегулюванням конфліктних ситуацій, та дозволяють досягнути передбачених у ОП програмних результатів навчання. Зрозуміла і внормована політика з дотримання академічної доброчесності, популяризація її серед учасників освітнього процесу та поступове впровадження у внутрішню культуру якості дозволяє стверджувати про загальну відповідність критерію 5. Потребує уточнення та приведення до єдиного стандарту відображення форм контролю та критеріїв їх оцінювання у силабусах; необхідним є запровадження анонімного опитування усіх учасників освітнього процесу у ЗВО з питань академічної доброчесності з метою протидії та запобігання її порушенням.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Ресурсне забезпечення реалізації ОП здійснюється НПП випускової кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства, факультету педагогіки, психології та соціальної роботи і факультету математики та інформатики. Ознайомившись з інформацією, наведеною в Таблиці 2, експертна група констатує, що до викладання ОК на ОП залучено 6 кандидатів наук, серед них 1 асистент та 5 доцентів. Ознайомившись з розкладом занять та силабусами, ЕГ група встановила, що до викладання ВК долучаються й інші викладачі ЗВО, усі з яких є доктори і кандидати наук. Гарант ОП д.х.н., проф. Лявинець О.С до викладання ОК на ОП не залучений. Академічна та професійна кваліфікація НПП в забезпечує досягнення передбачених ОП цілей та програмних результатів навчання, оскільки усі викладачі мають наукові ступені, більшість має вчені звання, необхідний досвід науково-педагогічної роботи, в тому числі і в закладах середньої (асист. Ю. Адрійчук, доц. О. Гордійчук, доц. О. Скрипська) та позашкільної освіти (доц. В. Іваніцька, доц. Ю. Халавка), достатню кількість навчально-методичних та наукових праць, опублікованих у фахових вітчизняних і міжнародних наукових журналах, в т.ч. і в журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science (асист. Ю. Андрійчук, доц. Ю. Халавка, Платаш Л., Лучко В.М. та проф. О. Лявинець), що відповідають змісту забезпечуваних ними дисциплін, пройшли підвищення кваліфікації чи наукові стажування в освітніх та наукових установах України або за кордоном (доц. Ю. Халавка та проф. П. Фочук у 2019 р. в Карловому університеті, м. Прага, Чеська республіка). Крім того доц. Ю. Халавка та проф. П. Фочук мають сертифікати про володіння англійською мовою на рівні С1 та В2, відповідно. Опитування випусників магистратур з хімії ЧНУ, серед яких 25% було випускників за ОП «Середня освіта (Хімія)» (<https://drive.google.com/file/d/18140w-8lHn3pJ7GEAhQGhIUtdqLrpfh/view>), щодо того «Наскільки професійним було викладання фахових (хімічних) предметів?» 65% опитаних поставили максимальну оцінку «5», 35% опитаних поставили оцінку «4», і жоден опитаний не поставив нижчих оцінок.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Ознайомлення з відомостями про СО, зустрічі з адміністрацією університету та інституту, а також НПП дають підстави стверджувати, що процедура конкурсного добору викладачів на ОП є прозорою і здійснюється відповідно до Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників (https://drive.google.com/file/d/1hm-on4WmOXuAn4Q_oiz1b4GuR9-77J53/view). Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення, вимоги до претендентів оприлюднюються на офіційній вебсторінці університету. На посади науково-педагогічних працівників обираються, як правило, особи, які мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, тобто наукові ступені або вчені звання відповідно до профілю кафедри і дисципліни, викладання якої будуть забезпечувати. За словами гаранта, адміністрації університету та інституту, для оцінки рівня професійної кваліфікації претендентам на посаду пропонують прочитати відкриту лекцію. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Під час добору з кандидатом на посаду проводиться ґрунтовна співбесіда щодо науково-педагогічної діяльності претендента, обговорюється його програма на майбутнє. Висновки кафедри про професійні та особистісні якості претендентів на посади НПП затверджуються

таємним голосуванням та передаються на розгляд конкурсної комісії разом з окремими висновками учасників засідання, які викладені в письмовій формі. Обрання на посади асистентів, викладачів, старших викладачів, доцентів проводиться таємним голосуванням на засіданні Вченої ради інституту або факультету. За словами гаранта всі викладачі, що забезпечують реалізацію ОП, пройшли конкурсний відбір відповідно до Положення, підтвердили свою академічну та професійну кваліфікацію, та з ними було укладено трудові договори. При обранні на посаду ЕГ рекомендує враховувати дотримання претендентом норм академічної доброчесності, про що наразі не йдеться в Положенні про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів), тим більше, що у ЗВО створена постійна комісія Вченої ради з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності, висновки якої повинні враховуватися при зарахуванні персоналу на наукові посади, наданні рекомендацій для присудження вчених звань.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з менеджментом ЗВО перший проректор проф. В. Балух зазначив, що адміністрація дає автономію ОП у багатьох сферах, серед яких і співпраця зі стейкхолдерами. Університет здійснює моніторинг сторінок кафедр про проведення семінарів, зустрічей зі стейкхолдерами, а науково-методична рада університету періодично заслуховує гарантів ОП про таку співпрацю. Зустріч з роботодавцями, випускниками і адміністрацією, дозволяє стверджувати, що залучення роботодавців до організації і реалізації освітнього процесу відбувається за кількома напрямками: залучення до складу екзаменаційних комісій (представники Чернівецького обласного Інституту післядипломної педагогічної освіти (ЧОППО), які надають рекомендації та беруть участь у захисті кваліфікаційних робіт як голови ЕК), співкерівництво та рецензування магістерських робіт (завідувач кафедри ЧОППО Чухненко П.С. та доцент цієї ж кафедри Юзькова В.Д., вчителі та директори ЗЗСО Турянська Н.Т., Блисенко Ю.Д., Кушнір М.В., Якович Н.І., Горбик Т.М.), в рамках практичної підготовки студентів за ОП (вчителі та директори ЗЗСО здійснюють практичне керівництво студентами під час педагогічних практик, зокрема Турянська Н.Т., Блисенко Ю.Д., Кушнір М.В., Якович Н.І., Горбик Т.М.). Університет має угоду про співпрацю з Відділом освіти Чернівецької міської ради про безоплатне керівництво і надання баз практик з боку шкіл, а з боку університету – надання консультацій при підготовці для учнів до міських олімпіад, в позашкільні, надання лабораторій для проведення практичних занять для школярів тощо. Залучення інших роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в рамках ОП, що акредитується, відбувається на етапі обґрунтування необхідності відкриття нової ОП, коли проводиться аналіз ринку зацікавлених у реалізації програми стейкхолдерів, на етапі підготовки ОП для її аналізу, підготовки відгуків і рецензій, на етапі відбору необхідних, на їх погляд, освітніх компонент для підготовки фахівців відповідної спеціальності, а також надання рекомендацій ЕК. Інтерв'ю з роботодавцями підтвердило їхню участь у залученні до процедури рецензування та моніторингу ОП, на жаль прикладів рецензій у вільному доступі немає. На сайті (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/ogoloshennia/obgovorennia-megisterskih-osvitnih-program-himii-ta-serezhnia-osvitahimii>) відбувалося громадське обговорення шляхом оприлюднення проекту ОП 2021 р., навчальних планів та проекту змін до ОП Середня освіта (Хімія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та збором пропозицій і зауважень на електронну пошту завідувача випускової кафедри доц. Ю. Халавки y.khalavka@chnu.edu.ua, проте діючої ОП за 2020 р. у вільному доступі немає, за посиланням на неї відкривається ОП 2021 р., яка акредитується. Експертна група рекомендує здійснювати таке громадське обговорення на постійній основі, оприлюднювати всі необхідні для цього документи та для зручності уможливити подання пропозицій і зауважень одразу ж на сайті у спеціально відведеному для цього полі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Згідно відомостей про СО до аудиторних занять з навчальних дисциплін в межах ОП університет залучає професіоналів-практиків, серед них провідні вчителі хімії м. Чернівці – заслужений учитель України Матвійчина С.В., вчитель-методисти Любарєва С.І. та Горбик Т.М., завідувач кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін ЧППО Чухненко П.С. які передають здобувачам свій досвід при викладанні окремих тем тих навчальних дисциплін, які є у переліку компонент ОП. Вчителі методисти також активно залучаються у якості рецензентів випускних кваліфікаційних робіт. Здобувачі освіти на зустрічі з ЕГ повідомили про спілкування з вчителями лише в межах педагогічних практик і відвідування їхніх уроків у ЗЗСО. Викладачі університету, задіяні у ОП, також мають досвід практичної роботи у закладах загальної середньої освіти, зокрема заняття з дисципліни «Технологія викладання хімічних дисциплін у профільних ЗЗСО» проводить доц. Іваніцька В.Г., яка працювала вчителем хімії у Барській ЗОШ І-ІІІ ст.№ 3, Вінницької області; заняття з дисциплін «Розрахункові задачі в шкільному курсі хімії» та «Організація роботи кабінету хімії» проводить доц. Скрипська О.В., яка працювала вчителем хімії у Герцаївському районному ліцеї імені Георгія Асаки; заняття з дисципліни «Діагностика знань з хімії» проводить асист.т Андрійчук Ю.М., яка працювала вчителем хімії у Шипинецькому ЗЗСО І-ІІ ст.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Документами, які регламентують систему професійного розвитку викладача, є Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

(https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view). Зустріч з НПП за ОП, адміністрацією університету та інституту, дає підстави стверджувати, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через систему заходів, до яких входять наукові стажування у провідних наукових та освітньо-наукових установах та організаціях України та зарубіжжя, загальноуніверситетські (інститутські) науково-методичні семінари; кафедральні методичні семінари з освітніх інновацій, актуальних питань якості навчання, викладання, оцінювання результатів навчання; круглі столи, майстер-класи з актуальних питань розвитку освітнього середовища університету за участю провідних учених і практиків, студентів, працевластуваних, представників громадськості; спільна робота з професійними асоціаціями, спеціалізованими освітніми центрами, громадськими освітніми організаціями, які мають право на підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації для НПП відбувається не рідше ніж раз на 5 років згідно з графіком на підставі угод між університетом та установами-виконавцями. Викладачі на власний розсуд обирають форми, види і напрямки стажування, суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації в Україні чи закордоном відповідно до їх професійних інтересів і потреб та практичної користі. Зі слів ректора проф. Р. Петришина університет підтримує стажування викладачів закордоном, в ЗВО створено умови для реалізації програм академічної мобільності за програмами Еразмус+ та отримання міжнародної сертифікації для викладачів і студентів (університет увійшов у ТОП 5 закладів вищої освіти України, які отримали найбільшу кількість проектів з академічної мобільності в рамках Програми ЄС Еразмус+). За 2016-2019 рр. викладачі кафедри пройшли низку стажувань проф. Фочук П. (Гранада, Клуз-Напока), доц. Халавка Ю. (Університет Лімеріка, Університет Грац, Клуз-Напока та Карловий університет, м. Прага), проф. Лявинець О. (БДМУ), доц. Скрипська О. (БДМУ), доц. Іваніцька В.Г. (Карловий університет, м. Прага). З іншого боку НПП беруть участь як учасники та викладачі різноманітних курсів підвищення кваліфікації для вчителів, літніх шкіл для обдарованих учнів, працюють викладачами в КОПЗ "Буковинська мала академія наук", членами журі Всеукраїнської олімпіади з хімії, Турніру юних хіміків та Всеукраїнської інтернет-олімпіади (доц. Ю. Халавка – голова журі).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

За результатами зустрічей з НПП, адміністрацією та сервісними структурами ЕГ констатує, що стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті практикується на підставі щорічного рейтингового оцінювання наукової та науково-педагогічної діяльності викладачів університету, що є одним з пунктів Колективного договору університету (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view?resourcekey=0-1eFSJGThuEiPQdq-D45sWA>). За словами ректора в університеті відбувається рейтингування кафедр, а також НПП з-поміж асистентів, доцентів і професорів, для кожного з них розроблено окремі рейтингові анкети. У поточному році всі кафедри за рейтингом поділили на три частини; верхня третина отримала найбільше фінансування, друга третина – в два рази менше, а третя залишилась без преміювання. Наприкінці року за результатами рейтингування окремо серед професорів, серед доцентів і серед асистентів планують преміювати кожного викладача у своїй категорії. За словами завідувача випускової кафедри Ю. Халавки завдяки тому, що минулого навчального року кафедра була четвертою в рейтингу по університету, всі працівники були премійовані, що підтвердили доц. О. Скрипська, доц. В. Іваніцька та ін. Викладачі, які є працівниками інших кафедр також були премійовані, зокрема доц. Платаш Л. влітку була нагороджена премією облдержадміністрації за вагомий внесок у розвиток освіти на Буковині і премійована в грошовому еквіваленті за координацію українсько-італійського університетського проекту з інклюзивної освіти, а доц. В. Лучко також премійований в рамках рейтингування кафедр. Окрім цього за досягнення у праці НПП в установленому порядку за рішенням Вченої ради можуть бути також представлені до державних і урядових нагород, присвоєння почесних звань, відзначення грамотами тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, які викладають на ОП, забезпечує досягнення визначених у ній цілей та програмних результатів навчання. Конкурсний добір науково-педагогічних працівників на посади відбувається на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів 2. Підвищення кваліфікації НПП здійснюється не лише за фахом, а й з метою вдосконалення педагогічної майстерності (семінари, вебінари, тренінги, майстеркласи тощо) в Україні та закордоном на засадах академічної свободи. Університет намагається оплачувати відрядження для участі у вітчизняних наукових конференціях, симпозіумах тощо як здобувачам освіти так і науково-педагогічним працівникам. 3. Залучення роботодавців до організації і реалізації освітнього процесу відбувається шляхом залучення до складу екзаменаційних комісій, співкерівництва та рецензування магістерських робіт та в рамках практичної підготовки студентів за ОП згідно угод. Крім того роботодавці залучені до аналізу ОП, підготовки відгуків і рецензій, на етапі відбору необхідних, на їх погляд, освітніх компонент для підготовки фахівців відповідної спеціальності. 4. Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків відбувається з-поміж провідних вчителів хімії міста при викладанні окремих тем освітніх компонент ОП, а також з числа викладачів, які мають досвід роботи у закладах загальної середньої, позашкільної та післядипломної освіти, що є позитивною практикою навчання за ОП. 5. ЗВО морально та матеріально стимулює розвиток викладацької майстерності на підставі щорічного рейтингового оцінювання наукової та науково-педагогічної діяльності як викладачів, так і кафедр університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. При обранні на посаду ЕГ рекомендує враховувати дотримання претендентом норм академічної доброчесності, оскільки у ЗВО створена постійна комісія Вченої ради з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності; висновки якої повинні враховуватися при зарахуванні персоналу на посади. 2. ЕГ рекомендує здійснювати громадське обговорення ОП на постійній основі, модернізувати систему взаємодії зі стейкхолдерами шляхом створення електронної форми для надання та одержання конкретних пропозицій щодо вдосконалення ОП, а також оприлюднювати всі необхідні для цього документи на сайті у вільному доступі. 4. ЕГ пропонує розглянути можливість залучення фахівців-практиків з числа запрошених представників академічної спільноти, гостьових іноземних лекторів до читання окремих чи циклу публічних лекцій в межах ОП, що сприятиме отриманню нових знань і досвіду на основі сучасних досягнень в галузі освіти і хімії, поширенню передових світових практик, інтернаціоналізації освітньої програми. 5. ЕГ рекомендує розглянути можливість оплати вчителям закладів загальної середньої освіти керівництво педагогічними практиками, що розширить перелік баз практик та співпрацю з педагогами.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Виявлені ЕГ факти щодо високої академічної і професійної кваліфікації викладачів за ОП, відкритого та прозорого конкурсного добору на посади, наявної в університеті системи професійного розвитку та стимулювання викладацької майстерності, залучення до організації і реалізації освітнього процесу роботодавців та професіоналів-практиків свідчать про загальну відповідність критерію 6. Виявлені слабкі сторони та висловлені поради щодо необхідності врахування претендентом на посаду норм академічної доброчесності, ширшого залучення до ОП запрошених представників академічної спільноти та гостьових іноземних лекторів, оплати вчителям закладів загальної середньої освіти керівництва педагогічними практиками, модернізації системи взаємодії зі стейкхолдерами мають рекомендаційний характер.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ пересвідчилася, що в університеті працює сучасна бібліотека (Наукова бібліотека ЧНУ (chnu.edu.ua)), бібліотечний фонд навчальної та наукової літератури постійно оновлюється. Функціонує два читальні зали, які адаптовані під індивідуальну роботу читачів та конференції. Створено електронний каталог (<http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/o2infres/o1elcat>), узагальнений список-реєстр відкритого доступу до світових ресурсів (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1xiNlF9PootO-5lGKi3v4S413iujYcm5QJoKUG19a_Y/edit#gid=2027816149). Бібліотечний фонд постійно оновлюється та забезпечує доступ до електронних освітніх ресурсів (http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/o2infres/o2cat_int_res). Під час карантину бібліотека розширила перелік послуг, що надаються дистанційно. Здобувачі, академічний персонал підтверджують, що освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою, яка представлена на паперових та електронних носіях. Здобувачі мають доступ до навчально-методичних матеріалів, НМҚД, контрольних заходів, лабораторних і практичних через платформу Moodle. Під час карантину організоване дистанційне навчання, протягом якого здобувачі отримували необхідні матеріали, консультації, заняття в онлайн-форматі з використанням платформ Moodle, Zoom, Google Classroom, що забезпечило виконання навчального плану за даною ОП. Університет має спортивні зали, спортивні майданчики, Центр культури і дозволяв студентів, Ботанічний сад, музеї, дев'ять студентських гуртожитків. При спілкуванні зі здобувачами та студентським самоврядуванням ЕГ встановила, що проблем з організацією поселення і проживання в гуртожитку не виявлено. Гуртожитки зручні та сучасно обладнані. Забезпеченість гуртожитками здобувачів становить 100%. Для забезпечення освітнього процесу за ОП «Середня освіта (Хімія)» використовується значна матеріально-технічна база Інституту біології, хімії та біоресурсів, аудиторії та лабораторії оснащені сучасною технікою: мультимедійними проекторами, інтерактивними дошками, документ-камерою, графічними планшетами та сучасним лабораторним обладнанням і необхідними реактивами. Є 3 комп'ютерних класи з підключенням до мережі Internet. ЕГ зазначає широкий вибір баз педагогічної практик: школи, ліцеї, заклади позашкільної освіти. Враховуються побажання здобувачів щодо самостійного вибору бази практик. ЗВО підключений до всесвітньої системи доступу до інтернет-мережі по Wi-Fi EDUROAM. ЕГ встановила, що на випусковій кафедрі є всі умови для створення сучасного кабінету хімії закладу загальної середньої освіти, відповідно вимог Концепції НУШ. Таким чином, ЕГ рекомендує створити на кафедрі сучасний шкільний кабінет хімії для відпрацювання умінь і навичок роботи майбутніх учителів в умовах максимально наближених до реальних.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Опитування здобувачів, членів студентського самоврядування, науково-педагогічних працівників вказало на достатній рівень забезпечення, доступність і безкоштовне користування фондами бібліотеки, мережею Internet в університеті, інституті, відповідних кафедрах, бібліотеці. Здобувачі і науково-педагогічні працівники можуть вільно користуватися комп'ютерними класами Інституту біології, хімії та біоресурсів, університету та Наукової бібліотеки. В інституті є 3 комп'ютерних класи з дротовим підключенням кожного комп'ютера до мережі Internet. На території ЗВО, у гуртожитках є вільний доступ до WiFi, заклад підключений до WiFi мережі EDUROAM. Таким чином, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище регламентується нормативними документами, що розміщені за посиланням Нормативні документи (chnu.edu.ua). Здобувачі мають безпечні та нешкідливі умови навчання і проживання. Здобувачі зазначили, що за необхідності їм надається психологічна підтримка на базі Соціально-психологічного центру. Здобувачі активно приймають участь у тренінгах, заходах профілактичного напрямку, можуть звернутися індивідуально та анонімно за допомогою. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають право і користуються спеціальним навчально-реабілітаційним супроводом та мають вільний доступ до інфраструктури (пандуси в гуртожитках та навчальних корпусах). Інститут біології, хімії та біоресурсів розташований в історичній будівлі, що має одночасно декілька входів до корпусу з першого та другого поверхів, що дозволило під час пандемії розділити потоки здобувачів та забезпечити дотримання карантинних вимог. Систематично проводиться інструктаж з безпеки життєдіяльності і охорони праці, про що робляться відмітки в журналах техніки безпеки; матеріали за видами інструктажів та профілактичними заходами наявні в лабораторіях. Заклад дотримується рекомендацій щодо запобігання розповсюдження COVID-19. Спілкування із здобувачами, представниками студентського самоврядування виявило, що в університеті створено всі умови для розвитку творчих здібностей студентів, приділяється значна увага дозвіллю студентів, їх фізичному, соціальному здоров'ю. В ЗВО функціонує Центр культури і дозвілля студентів. Здобувачі підтвердили, що активно беруть участь у волонтерській діяльності, різноманітних загальноуніверситетських та інститутських заходах. Здобувачі підтвердили, що в ЗВО реалізується право побудови індивідуальної траєкторії освіти. У випадку суміщення навчання з роботою або в разі проблем із здоров'ям здобувачі мають право здійснювати навчання за індивідуальним графіком.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На основі інтерв'ювання всіх фокус-груп, аналізу посилань сайту, аналізу нормативних документів ЧНУ ім. Ю.Федьковича ЕГ встановила, що підтримка здобувачів за даною ОП є всебічною, якісною та відповідає їх потребам. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою забезпечується роботою ректорату, деканату, куратором академічної групи та студентськими кураторами. Здобувачі зазначили активну взаємодію з викладачами, куратором, представниками деканату, іншими структурними підрозділами, керівництвом університету як особисто, так і в віддаленому форматі - дистанційно. В разі виникнення певних проблем, здобувачі зазначили, що звертаються безпосередньо до куратора групи. В ЗВО працює чат-бот довіри та психологічної підтримки студпарламенту: https://t.me/StudParliament_bot, створена та функціонує відкрита група в Facebook кафедри <https://www.facebook.com/ChemistryCV>, Інституту біології, хімії та біоресурсів <https://www.facebook.com/groups/408396749351625>. Достатній рівень забезпечення інформаційної, правової, психологічної та іншої допомоги реалізується через взаємодію із органами студентського самоврядування Студентський парламент (chnu.cv.ua) та Профспілкову організацію студентів (studprofkom.cv.ua). У ході спілкування з фокус-групами здобувачів і студентського самоврядування ЕГ встановила, що служби університету реагують на звернення студентів. Фактів порушень, конфліктів, сексуальних домагань, булінгу, дискримінації, корупції не виявлено. В ЗВО організована робота кураторів академічних груп, студентських кураторів, студентського самоврядування. Регулярно проводяться різноманітні заходи: «Наукові пікніки», «Ярмарок професій», «Свято вишиванки», «Від Романа до Йордана» та ін. Здобувачі зазначили, що в університеті проводиться значна робота щодо роз'яснення та сприяння майбутньому працевлаштуванню, представники роботодавців приходять до Інституту з конкретними пропозиціями щодо працевлаштування. ЕГ рекомендує створити на сайті університету, Інституту біології, хімії та біоресурсів активне посилання на гарячу лінію для звернень, пропозицій здобувачів та інших учасників освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ встановила, що в ЧНУ ім. Ю.Федьковича створені необхідні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою. Особи з особливими освітніми потребами, які навчаються в університеті, мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я. В ЗВО є пандуси для входу, в'їзду осіб з обмеженою рухливістю до корпусів і гуртожитків. Документи, в яких закріплені права здобувачів з особливими потребами – Статут ЧНУ_23.11.2016.pdf - Google Диск та Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.pdf - Google Диск. Серед здобувачів вищої освіти за даною ОП випадків навчання осіб з особливими освітніми потребами не було. В Інституті біології, хімії та біоресурсів такі випадки є, на I курсі навчаються здобувачі з особливими потребами, що є маломобільними. Здобувачі та студентське самоврядування підтвердило достатній рівень задоволення освітніми умовами для даної групи здобувачів. Таким чином, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що здобувачі обізнані з тим, що розгляд звернень, скарг і заяв, що надходять до ЧНУ ім. Ю.Федьковича, відбувається відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про звернення громадян», Закону України «Про запобігання корупції», Статуту ЧНУ, Колективного договору ЧНУ на 2017-2020 роки (Кол.договір 2017-2020р_.pdf - Google Диск), Регламентом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Розгляд звернень та скарг регулюється відповідно до Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.pdf - Google Диск. В ЗВО за запобігання та виявлення корупції відповідає Юридичний відділ (chnu.edu.ua). ЕГ при опитуванні здобувачів та представників органів студентського самоврядування пересвідчилась в обізнаності здобувачів щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій. Під час спілкування здобувачі зазначили, що мають підтримку з боку органів студентського самоврядування, з ними постійно проводиться роз'яснювальна робота з приводу прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу, вони знають куди треба звертатися в разі виникнення подібних ситуацій. Здобувачі ознайомлені з положеннями та процедурою оскарження конфліктних ситуацій. У результаті співбесід встановлено, що скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальним домаганням чи корупцією за даною ОП не надходило. Таким чином, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. В ЧНУ ім. Ю.Федьковича є сучасна бібліотека, що представляє собою сучасний комплекс, який повністю задовольняє потреби учасників освітнього процесу, має потужні інтернет-ресурси та задовольняє інтереси всіх учасників освітнього процесу в звичайних умовах, під час пандемії в умовах змішаного та дистанційного навчання. 2. В Інституті біології, хімії та біоресурсів та випусковій кафедрі аудиторії та лабораторії забезпечені сучасним лабораторним та інтерактивним обладнанням. 3. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до мережі Internet, заклад підключений до WiFi мережі EDUROAM. 4. В університеті створено всі необхідні умови для забезпечення навчання і проживання здобувачів з особливими потребами та реалізацію їх права на освіту. 5. Здобувачі, НПП, ОСС підтвердили, що в ЗВО сформований сприятливий морально-психологічний клімат, відсутні конфліктні ситуації, ведеться активна роз'яснювальна робота, здійснюється індивідуальна траєкторія навчання, між викладачами та студентами склалися довірливі відносини, що позитивно відображається на освітньому процесі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Відсутність гарячої лінії для звернень здобувачів та інших учасників освітнього процесу. 2. Створити на сайті університету, Інституту біології, хімії та біоресурсів активне посилання на гарячу лінію для звернень, пропозицій здобувачів та інших учасників освітнього процесу. 3. Створити на кафедрі сучасний кабінет хімії ЗЗСО відповідно до Концепції НУШ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони університету, а саме: сучасної бібліотеки, адаптованої під навчання під час пандемії, підключення ЗВО до WiFi EDUROAM, оснащення лабораторій сучасною цифровою технікою та лабораторним обладнанням та слабкої сторони – відсутність гарячої лінії для звернень, яку можливо усунути за короткий термін, ЕГ визначає рівень відповідності В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На підставі опитування представників науково-педагогічних працівників, роботодавців, здобувачів, викладачів випускової кафедри, адміністративного персоналу, аналізу нормативної документації ЗВО, матеріалів сайту, ЕГ встановлено, щорічний перегляд ОП в університеті, відповідно до загальної політики та процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм в ЧНУ, що регулюється «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view. Відповідальність за розроблення, моніторинг та перегляд ОП несе проєктна група та її керівник. До розробки, перегляду та оновлення ОП долучаються представники групи забезпечення ОП, роботодавці, здобувачі, студентське самоврядування. На кафедрі здійснюється анкетування здобувачів, усне опитування стейкхолдерів стосовно рівня задоволеності підготовкою за ОП, аналізуються і враховуються пропозиції здобувачів та роботодавців. Дану інформацію підтвердило спілкування зі здобувачами, представниками роботодавців. При опитуванні фокус-груп, ЕГ з'ясувала, що перегляд даної ОП програми відбувається щорічно. При цьому враховуються результати анкетування здобувачів. Рекомендації роботодавців враховуються при обговоренні результатів захисту кваліфікаційних робіт. НПП вносять пропозиції за результатами семестрового контролю, звітування результатів проходження практик. Таким чином, ЕГ рекомендує систематизувати збір інформації щодо удосконалення ОП; запровадити анкетування роботодавців, НПП, здобувачів щодо рівня задоволеності підготовкою за даною ОП; організувати спільні засідання проєктної групи із залученням зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Експертна група пересвідчилася, що в ЗВО є Студентський Парламент (chnu.edu.ua), розроблена Структура органів студентського самоврядування (chnu.edu.ua) та Президія Студентського Парламенту (chnu.edu.ua), представники ССВ долучені до обговорення ОП відповідно до «Положення про студентське самоврядування». На даній ОП проводиться анкетування здобувачів, з результати аналізу розташовані за посиланням <https://drive.google.com/file/d/12ibuwNjG6wAwEh-ODnNGQKBiizRioGXi/view?usp=sharing>. Перший перегляд ОП відбувся у 2021 році, в результаті якого враховано побажання здобувачів, а саме: в оновлену ОП додана Педагогічна практика (з позакласної роботи) та ОК «Інклюзивна педагогіка», «Хмарні технології в освіті». ЕГ пересвідчилася, що ЗВО відбувається анкетування здобувачів, але студентське самоврядування не долучено до аналізу анкет. Таким чином, ЕГ рекомендує долучити студентське самоврядування до створення анкет, проведення анкетування та аналізу результатів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В ЧНУ проводиться опитування роботодавців під час конференцій, практик, круглих столів. Враховується педагогічний досвід методистів і вчителів шкіл, ліцеїв та гімназій, організаторів курсів підвищення кваліфікації вчителів міста і області, постійно відбуваються консультації щодо організації та проведення обласних і міських засідань відділень МАН. ЗВО активно співпрацює з Управлінням освіти та цифрової інформації департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА та з Міським центром професійного розвитку педагогічних працівників Чернівецької міської ради. Кафедра плідно співпрацює з директорами провідних ЗЗСО міста, вчителями, позашкільними закладами в ході організації та проведення обласного та Всеукраїнського туру олімпіади з хімії, підготовки та проведення захисту робіт МАН. Науково-педагогічні працівники кафедри активно долучають здобувачів до організації та проведення експериментів, перевірки олімпіадних робіт. Роботодавці в усній формі залишають пропозиції щодо вдосконалення ОП «Середня освіта (Хімія)».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ під час опитування здобувачів за ОП «Середня освіта (Хімія)» встановила, що частина здобувачів погодинно працюють в закладах середньої освіти м. Чернівці та в майбутньому планують продовжити працювати в ЗЗСО. Частина студентів обирає проходження педагогічної практики за майбутнім місцем працевлаштування. В ЗВО проводиться анкетування випускників <https://drive.google.com/file/d/1814ow-8lHn3pJ7GEAhQGhIUtdqLrpfh/view?usp=sharing>. В ЗВО існує Асоціація випускників (chnu.edu.ua), кафедра підтримує зв'язки з випускниками минулих років, активно долучаючи їх до зустрічей, круглих столів, засідань із здобувачами та НПП та Центр співпраці з підприємствами (chnu.edu.ua). За ОП «Середня освіта (Хімія)» перший випуск здобувачів-магістрів відбудеться у 2022 р.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. В ЧНУ ім. Ю. Федьковича створена навчально-методична комісія Вченої ради Університету, яка відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти університету, проводить моніторинг якості навчальної діяльності здобувачів та НПП. ЕГ встановила, що для перевірки рівня сформованості компетентностей при вивченні освітніх компонентів і проходженні практик, проводяться контрольні заходи, захист звітів практик, кваліфікаційних робіт, взаємні і контрольні відвідування занять науково-педагогічних працівників, під час яких враховуються пропозиції учасників освітнього процесу щодо вдосконалення ОП. Соціологічною лабораторією ЗВО здійснюються соціологічні опитування здобувачів щодо якості навчання. ЕГ рекомендує вдосконалити систему забезпечення якості вищої освіти шляхом запровадження анкетування всіх учасників освітнього процесу та врахування рекомендацій і пропозицій при розгляді проекту ОП на наступний рік.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ зазначає, що акредитація ОП «Середня освіта (Хімія)» проводиться вперше. Результати аналізу проходження процедури акредитації інших освітніх програм розміщено в розділі Ліцензування та акредитація (chnu.edu.ua). Здобувачі та науково-педагогічні працівники зазначили, що кваліфікаційні роботи обов'язково перевіряються на унікальність з використанням антиплагіатної програми UNICHECK. Здобувачі підтвердили, що в університеті та за цією ОП реалізується механізм вільного вибору магістрантами навчальних дисциплін та тем кваліфікаційних робіт, баз проходження практик тощо. Продовжується робота ЗВО над удосконаленням і оновленням матеріально-технічного забезпечення лабораторій і аудиторій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На підставі вивчення нормативних документів ЧНУ ім. Ю. Федьковича, інтерв'ювання здобувачів, стейкхолдерів, представників адміністрації, встановлено, що підрозділи, які забезпечують функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти функціонують узгоджено і ефективно. Враховуються одночасно побажання усіх учасників освітнього процесу. Таким чином, експертна група робить висновок, що в академічній спільноті сформована культура якості, що є запорукою успішного навчання здобувачів за ОП «Середня освіта (Хімія)».

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. ЗВО дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. 2. Позиція здобувачів, роботодавців, НПП враховується під час перегляду освітньої програми. Роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та подальшої підготовки здобувачів за ОП «Середня освіта (Хімія)». 3. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє розвитку освітньої діяльності за ОП «Середня освіта (Хімія)».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Запрошувати роботодавців на засідання проектної групи, фіксувати у протоколі засідань пропозиції роботодавців та рекомендації щодо змін в ОП на наступний навчальний рік. 2. Оприлюднювати результати аналізу опитування здобувачів, роботодавців, випускників на сайті ЗВО. 3. Запровадити анкетування роботодавців. 4. Долучити студентське самоврядування до розробки анкет, проведення анкетування та аналізу їх результатів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Враховуючи сильні сторони, а саме: дотримання визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду освітньої програми та безпосереднього залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми й підготовки здобувачів за ОП Середня освіта (Хімія), та наявність недоліків, а саме: відсутність анкетування роботодавців і відсутність відкритого доступу до результатів анкетування здобувачів, які можливо усунути в короткий термін, ЕГ дійшла висновку, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЧНУ ім. Ю.Федьковича визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу розміщені на сайті ЗВО у розділі Нормативні документи (chnu.edu.ua) (http://www.dnu.dp.ua/view/normativna_baza_oesvitnyogo_processu). Прийняті в університеті процедури визначають права й обов'язки науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час акредитаційної експертизи підтверджено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з наведеними документами, знають свої права та обов'язки, розуміють, де знайти потрібну інформацію у разі необхідності. З огляду на наведене, експертна група вважає, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими та доступними. Під час реалізації ОП «Середня освіта (Хімія)» всі правила, механізми та процедури дотримуються і виконуються. Таким чином, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому критерію.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У результаті спілкування експертної групи зі стейкхолдерами встановлено, що ЧНУ ім. Ю.Федьковича своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Проект ОП «Середня освіта (Хімія)» на 2021 рік оприлюднено в розділі Обговорення магістерських освітніх програм Хімія та Середня освіта(хімія) / Оголошення / ibhb.chnu.edu.ua. та вказано, які саме пропозиції враховано у оновленій ОП. ЕГ встановила, що пропозиції щодо змін ОП проектна група отримує під час особистого спілкування зі здобувачами, роботодавцями та випускниками. Посилання для отримання пропозицій, рекомендацій в електронному вигляді відсутнє. Таким чином, ЕГ рекомендує створити посилання для отримання пропозицій щодо оновлення ОП на сайті кафедри/ інституту, надаючи можливість залишати відгуки, пропозиції та зауваження безпосередньо на сторінці, де розташовано проект ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма «Середня освіта (Хімія)» 2021 року оприлюднена на веб-сайті Університету в розділі Освітні програми / Інститут / ibhb.chnu.edu.ua за посиланням [OPP_magistr_Ser_osv_ximiya.pdf](#) (chnu.edu.ua). Обсяг інформації доступний та достатній для інформування потенційних вступників, здобувачів та роботодавців. Роботодавці підтвердили, що проінформовані та безпосередньо залучені до підготовки здобувачів за цією освітньою

програмою. Інформація на сайті вичерпна та достовірна, включаючи інформацію щодо використання бюджетних коштів та користування державним та комунальним майном. Під час зустрічей не виявлено протиріч за публічно наданою інформацією. Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому критерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. В ЧНУ ім. Ю. Федьковича запроваджено чіткі і зрозумілі правила і процедури, які забезпечують реалізацію прав усіх учасників освітнього процесу, що забезпечує прозорість і публічність підготовки здобувачів за даною ОП. 2. Інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті ЗВО, правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу відповідають затвердженим нормативним документам, є чіткими і зрозумілими. 3. Сайт ЧНУ ім. Ю.Федьковича є зручним, зрозумілим, інформативним для користувача. Прозорість і публічність діяльності ЗВО є достатньою для формування необхідного рівня довіри стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Відсутність можливості відкрито залишати відгуки і пропозиції щодо проекту ОП «Середня освіта (Хімія)». 2. Зробити активним обговорення ОП «Середня освіта (Хімія)», надаючи можливість залишати відгуки, пропозиції та зауваження у відкритому доступі на сайті. 3. Створити англomовну сторінку кафедри, інституту, НПП для реалізації права абітурієнтів-іноземців на отримання необхідної інформації щодо ОП. 4. Розміщувати на сайті кафедри загальної хімії та матеріалознавства не лише останню версію ОП, а й ОП всіх здобувачів, які продовжують навчання та оприлюднити навчальні плани освітніх програм.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені позитивні практики, а саме: чітку визначеність правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, відкритості і доступності інформації щодо правил і процедур забезпечення прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, зручності та інформативності сайту університету та наявності слабких сторін, а саме відсутності можливості відкрито залишати відгуки і пропозиції у відкритому доступі безпосередньо на сайті, експертна комісія дійшла висновку, що ОП за спеціальністю «Середня освіта (Хімія)» відповідає критерію 9 за рівнем В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

З боку університету було проведено підготовчу роботу: на офіційному сайті розміщено програму візиту, відомості про самооцінювання, покликання на відкриту зустріч із експертною групою, всі онлайн-зустрічі відбулися в відведений час, за запропонованими покликанням, з присутністю запрошених осіб. У відповідь на запити, університетом були надані наявні документи в визначені терміни. Представники адміністрації університету, науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, випускники, роботодавці та інші особи, запрошені на зустрічі, не створювали жодних перешкод для проведення експертизи. Контактною особою з усіх питань був гарант

освітньої програми Лявинець Олександр Семенович. Саме він організував проведення зустрічей, запрошував учасників зустрічей, надавав необхідну додаткову інформацію. Демонстрацію матеріально-технічної бази ОП забезпечив завідувач кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства Халавка Юрій Богданович. Експертна група в ході онлайн-зустрічей переконалася в реалізації освітнього процесу за освітньою програмою, високій кваліфікації науково-педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітньої програми, активності й обізнаності здобувачів вищої освіти щодо організації діяльності університету та реалізації освітньої програми. Роботодавцями підтверджена необхідність для регіону та актуальність існування освітньої програми в університеті.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Анічкіна Олена Василівна

Члени експертної групи

Зелінська Оксана Ярославівна

Муліна Алевтина Вікторівна